

**Ajuntament
de Barcelona**
Districte de Sants-Montjuïc

Informe de mandat

**Balanç d'execució
de les Línies d'Actuació
del Districte de Sants-Montjuïc
2016-2019**

Febrer de 2019

Sumari

Presentació

Estat d'execució global del PAD

Principals resultats per eixos

1. Bon viure.
2. Economia plural.
3. Transició ecològica.
4. Bon govern.

Presentació

El dia 1 de febrer de 2016 es va endegar el procés participatiu per a l'elaboració del Programa d'Actuació Municipal (PAM) i els 10 PAD de Districte. Amb la **combinació de cites presencials i la nova eina en línia Decidim.Barcelona**, més de 39.000 persones i 1.741 entitats i col·lectius van participar en l'elaboració del PAM i els PAD. En dos mesos, a la plataforma en línia es van registrar unes 10.300 propostes, de les quals només 1.300 eren els documents base que havia elaborat l'Ajuntament.

Pel que fa als barris del **Districte de Sants-Montjuïc**:

- En total, s'hi van presentar **682 propostes**.
- **Més del 70% de les propostes foren acceptades**.
- Les **498 acceptades** van quedar agrupades en **106 actuacions**.

A Sants-Montjuïc també es van dur a terme 31 cites presencials amb diversos continguts i formats. Vam tractar les necessitats de col·lectius específics com joves, gent gran o infància; i temàtiques diverses com habitatge, comerç, ocupació, interculturalitat i diversitat i cultura:

- Hi van assistir **980 persones**.
- S'hi van presentar **340 propostes**.

Un cop recollides les **682 propostes**, va arribar la tasca complexa de cercar transaccions inclusives que permetessin una major fluïdesa en la consulta del document resultant. Posteriorment es va discernir la seva validesa política i la seva viabilitat econòmica, per tal de fer un document assumible i realitzable.

Tothom que **va fer la seva proposta** (fos per la via presencial o per la via telemàtica) **va rebre una resposta** en què se li indicava si s'havia aprovat o no. En cas negatiu s'acompanyava a la resposta la motivació per la qual no s'havia acceptat. I en cas afirmatiu se li indicava si s'havia transaccionat o no, i en quina actuació final va restar inclosa.

Des del març de 2018, el web Decidim.Barcelona, responent a la **vocació de transparència i rendició de comptes** a la ciutadania, actualitza amb regularitat l'execució de les actuacions i dels projectes vinculats al PAM i els 10 PAD territorials: <https://www.decidim.barcelona/processes/pam>

Estat d'execució general del PAD

Tot seguit us oferim una visió general de l'execució del PAD a pocs mesos de finalitzar el mandat, per facilitar l'anàlisi crítica de l'estat de desenvolupament de les principals actuacions relacionades amb els objectius fixats, d'acord amb les prioritats establertes d'acord amb la ciutadania i les prioritats dels barris de Sants-Montjuïc.

PAD Sants-Montjuïc:

4 Eixos

23 Línies estratègiques

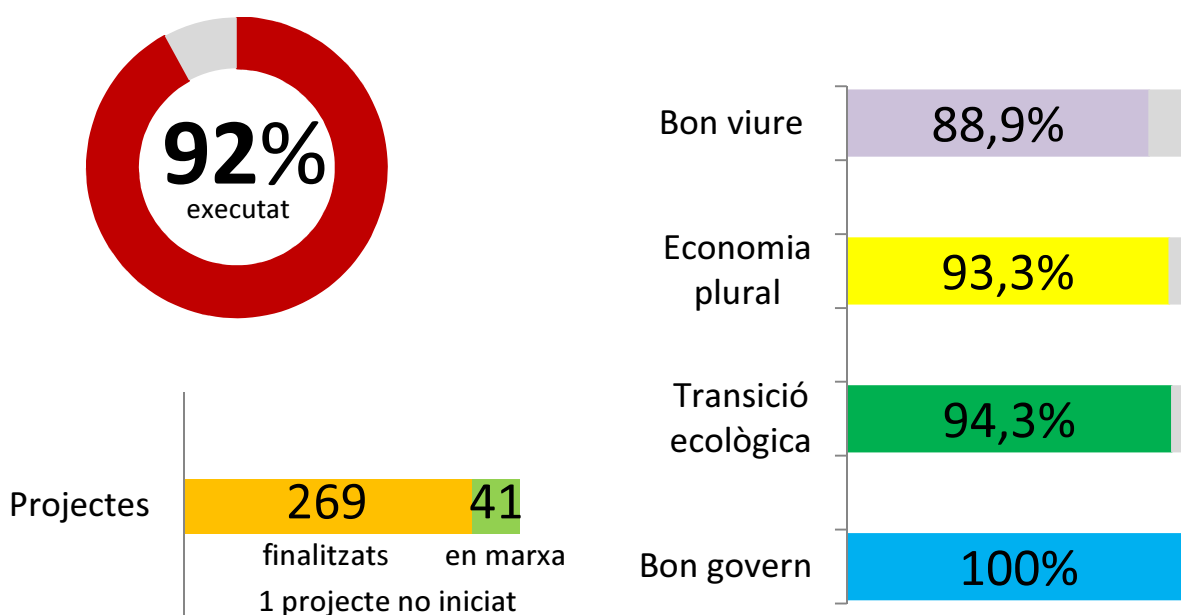
106 Actuacions

311 Projectes

El grau d'execució del PAD és del **91,9%***. Aquest percentatge s'ha d'incrementar encara amb l'assoliment dels projectes i actuacions en marxa que arribaran a materialitzar-se en aquests darrers mesos de mandat. A hores d'ara, **ja hi ha 269 projectes finalitzats**.

(*) Dades de febrer de 2019, l'actualització és trimestral

Resum del grau mitjà d'execució global del **PAD**, i pels seus **4 eixos**:

Els principals resultats per eixos

El PAD desplega les seves prioritats a través de quatre eixos d'actuació. Tot seguit, aquest informe posa el focus en els temes clau que esdevenen **les coordenades mestres del full de ruta de l'actual mandat**, mirant de posar en valor les realitzacions en marxa o executades al llarg d'aquests quatre anys de govern. En aquests capítols s'han encabint no només les Línies d'Actuació del Districte sinó també les accions territorialitzades de projectes de les Línies d'Actuació Municipal 2016-2019 i altres projectes impulsats al districte arran de l'acció del govern d'aquest mandat.

Eix 1. Una Barcelona diversa que asseguri el bon viure

- I. **Reduir les desigualtats i garantir els drets bàsics**
- II. **Promoure i garantir el dret a l'habitatge**
- III. **Una aposta decidida per la cultura**

Eix 2. Una Barcelona amb empenta per a una economia plural

- IV. **Una economia plural al servei de l'ocupació de qualitat**
- V. **Turisme sostenible**

Eix 3. Una Barcelona més humana i en transició ecològica

- VI. **Ecologia urbana i mobilitat sostenible**
- VII. **Urbanisme per als barris**

Eix 4. Una Barcelona participativa que garanteixi el bon govern

- VIII. **Govern transparent i rendició de comptes**

Eix 1: Bon viure

Una Barcelona diversa que asseguri el bon viure

I. Reduir les desigualtats i garantir els drets bàsics

Els Centres de Serveis Socials de Sants-Montjuïc van tancar el 2018 amb **les xifres d'atenció més altes de la seva història: 10.900 persones ateses**, un 15% més que el 2015 i més del doble que el 2006, per exemple. Segons l'Enquesta de Salut de Barcelona (ASPB), l'any 2016 a Sants-Montjuïc unes **6.850 llars** (9,3% del total) no es podien mantenir a la temperatura adequada durant els mesos freds, van patir algun endarreriment en les factures de serveis o bé tenien goteres o humitats. Davant de realitats com aquestes, la prioritat del govern ha estat la de reforçar el paper actiu de l'administració local per intentar **corregir i reduir desigualtats** que, sovint, són resultat de dinàmiques supramunicipals i globals. Malgrat l'increment en el nombre de persones ateses, el temps d'espera s'ha reduït tot incrementant la plantilla de la xarxa de serveis socials municipals. Segons l'estudi *Indicadors municipals de pobresa energètica a la ciutat de Barcelona*, en menys de dos anys **els Punts d'Assessorament Energètic han reduït en un 30% el nombre de persones en situació de vulnerabilitat energètica**.

El compromís del govern en la lluita contra les desigualtats es concreta en dues direccions complementàries: **l'acció sobre famílies i ciutadans i l'acció sobre els territoris** on es concentren les situacions de pobresa i exclusió, entre els quals n'hi ha uns quants en aquest districte. En la primera, en aquest districte s'han impulsat diversos programes específics per millorar la qualitat de vida d'infants, joves, adults, gent gran i persones amb diversitat funcional, tot amb una perspectiva de transversalitat de gènere que busca superar les desigualtats bàsiques entre homes i dones. Tots aquests programes incorporen els objectius d'evitar l'exclusió social de qualsevol col·lectiu i de garantir la convivència entre tots ells.

En la lluita contra les desigualtats i per garantir els drets bàsics de tota la població, als barris de la Marina hem comptat amb una eina específica de planificació i gestió: el **Pla de Barris** (PAM 1.1.1.). Per reduir les desigualtats entre les àrees més riques de la ciutat i les que disposen de menys recursos, l'Ajuntament de Barcelona impulsa a partir del 2016 aquest pla de xoc que intervé en 16 barris perifèrics promovent-hi inversions i projectes que milloren les oportunitats i la qualitat de vida del veïnat.

A la Marina i en cadascun d'aquests barris, el pla s'inicia amb l'elaboració d'un **diagnòstic sobre la situació i les prioritats d'intervenció**. S'analitzen les dades i indicadors disponibles, però sobretot es compta amb la participació directa del veïnat i de totes les entitats i equipaments que ja actuen sobre el territori, un cop identificades com a actors clau del procés de transformació. En aquest cas, els diversos veïnats de la Marina de Port i la Marina del Prat Vermell participen plegats en l'elaboració del pla per a tot aquest àmbit. Les entitats s'organitzen en una estructura de taules temàtiques, a les quals es van posant en comú les propostes a desenvolupar.

L'any 2018, el Pla de Barris entra en fase d'execució completa. En coordinació amb el Districte de Sants-Montjuïc i tota la xarxa d'entitats i serveis implicades, fins al novembre de l'any passat el Pla de Barris de la Marina havia posat en marxa **44 accions concretes, que representen el 60% de l'execució del pla** planificat fins a mitjan 2020.

Els projectes s'organitzen en quatre àmbits. En relació a **Drets Socials**, trobem múltiples accions de promoció de la cultura, la memòria històrica de la Marina i l'oci saludable. El Pla de Barris ha permès condicionar els locals del carrer de la Química i el nou teatre del barri, la Sala Maremar. També ha donat suport a múltiples creacions artístiques que han donat lloc a una programació cultural estable i que reforcen la identitat i l'orgull de viure a la Marina. El Pla de Barris aposta pel poder transformador de l'**Educació** tot integrant els centres educatius al programa d'Escoles Enriquides i reforçant l'educació en el lleure que ofereixen les entitats del barri a través d'un programa com la Caixa d'Eines. Per promoure l'**Activitat Econòmica** i l'ocupació, s'han creat programes de formació amb possibilitats de contractació posterior adreçats a col·lectius de dones i de joves, i s'ha creat una taula d'empreses amb comerciants i altres agents laborals del barri i dels polígons adjacents. En **Ecologia Urbana**, cal

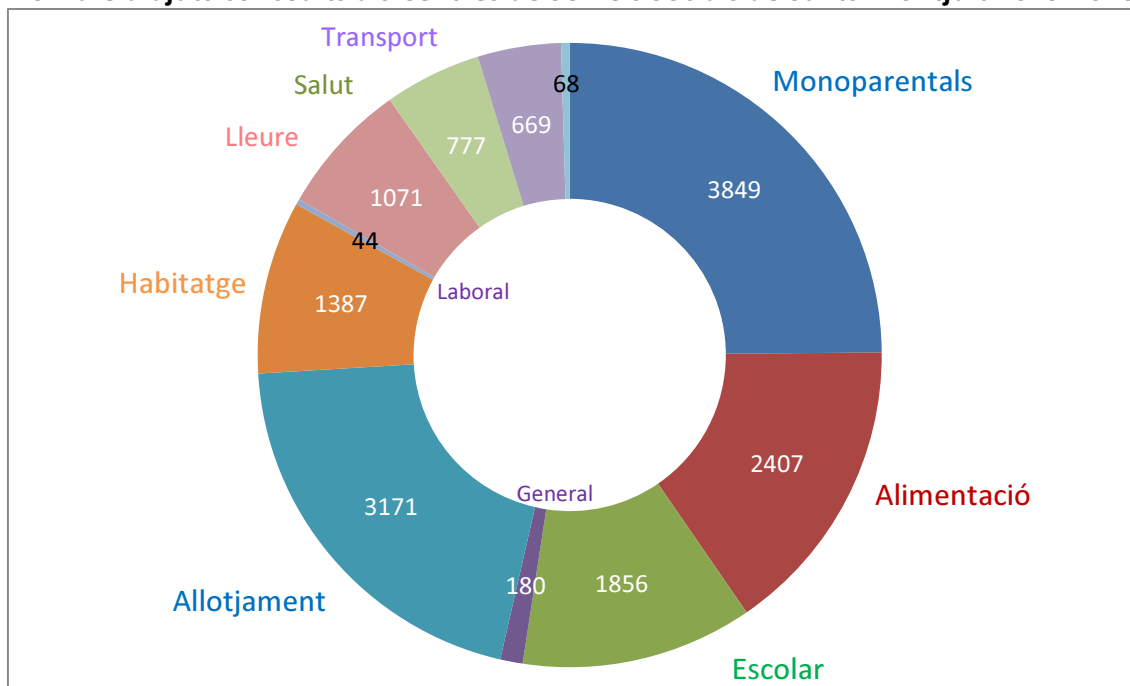
destacar les millores d'accessibilitat i connexions entre diversos barris de la Marina que representen la instal·lació d'ascensors per pujar al Polvorí, la reforma dels jardins de la Mediterrània o la reurbanització dels entorns de la Colònia Santiveri amb perspectiva de gènere. La majoria d'aquests projectes s'explicaran de forma més detallada als capítols corresponents d'aquest informe de mandat.

- 12.** Nou espai per a joves de la Marina
- 7.** Nou espai per a entitats de la Marina
- 10.** Instal·lació de nous ascensors al barri del Polvorí
- 9.** Renovació i millora dels jardins de la Mediterrània
- 11.** Nova pista de bàsquet als jardins de Can Farrero
- 14.** Millores a l'Escola Enric Granados
- 13.** Skate park a la plaça del Moviment Obrer
- 15.** Teatre de l'Escola Bàrkeno (nova Sala Maremar)
- 8.** Reurbanització dels entorns de la Colònia Santiveri

- Des dels **Centres de Serveis Socials** de Sants-Montjuïc (Numància, Cotxeres de Sants, el Poble-sec, la Marina) s'ha fet front a les emergències socials que, durant els darrers quatre anys, s'han viscut en aquests barris, amb situacions de pobresa que cal atendre necessàriament amb dignitat i urgència. L'import total dels **ajuts econòmics concedits durant un any** pels assistents socials d'aquests quatre centres ha passat **de dos a tres milions d'euros entre el 2015 i el 2018**. S'hi inclou la part corresponent a Sants-Montjuïc del Fons extraordinari d'ajut d'emergència social per a infants de 0 a 16 anys (PAM 1.1.11), del qual han estat beneficiaris, en funció dels criteris que el Fons ha adoptat cada any, entre 9.000 i 16.000 nois i noies en aquest districte (o millor dit, les seves famílies de renda baixa, usuàries dels serveis socials).

La gràfica dels conceptes de la resta d'ajuts, que els professionals atorguen en funció d'un pla personalitzat per a la millora de la situació social de cada família, dona una idea de quines són **les necessitats que s'han hagut de cobrir**: reallotjament d'urgència de persones que s'han quedat al carrer, ajuts per pagar el lloguer o la hipoteca, atenció a famílies monoparentals, ajuts per garantir el dret a l'alimentació i suport per a l'escolarització, entre d'altres.

Nombre d'ajuts concedits als Centres de Serveis Socials de Sants-Montjuïc 2015-2018

- Les **subvencions a infants i joves entre 6 i 17 anys per a la pràctica esportiva fora d'horari escolar** (PAM 1.11.10) afavoreixen la pràctica de l'activitat esportiva de les famílies amb rendes baixes, de tal forma que la seva situació econòmica no sigui un impediment per a la pràctica esportiva. A Sants-Montjuïc, l'import total d'aquests ajuts va passar de 78.042 euros el curs 2014/15 a 217.105 euros el curs 2015/16. Aquesta quantitat s'ha anat incrementant després progressivament fins als 290.261 euros el curs 2017/18.

- El **Pla per la Justícia de Gènere (2016-2020)** constitueix l'instrument fonamental d'actuació de l'Ajuntament de Barcelona per a l'eliminació de les desigualtats de gènere. En aquest marc, l'any 2017 es va formalitzar la incorporació de la figura de **referent de transversalitat de gènere** (PAD 1.4.2) amb l'objectiu de vetllar per la incorporació de la perspectiva de gènere en les polítiques públiques en tots els àmbits i fases de qualsevol actuació a nivell de Districte.

La implementació de la transversalitat de gènere comporta com a requisit imprescindible la comprensió per part de l'organització de la dimensió de gènere. Així doncs, s'han realitzat **accions formatives** perquè el personal de Districte s'aproximi a aquesta perspectiva.

En l'àmbit de la contractació, s'han revisat les **licitacions en clau de gènere** i fomentat d'igual manera l'aplicació de les clàusules de gènere. Pel que fa a les subvencions s'ha impulsat la incorporació de la perspectiva de gènere a través de l'anàlisi i **valoració d'aquest criteri en les subvencions** atorgades els anys 2017 i 2018, i s'han redactat informes anuals amb els resultats obtinguts.

S'ha intervingut en àmbits com els **premis i distincions**, en els quals s'ha apostat per la promoció dels criteris d'igualtat a través de l'anàlisi d'indicadors des dels quals s'ha extret un informe anual. Així mateix s'han revisat les bases en clau de gènere.

S'ha abordat la **comunicació inclusiva** a partir de l'aplicació del llenguatge no sexista. S'han revisat imatges i continguts en les comunicacions de Districte i s'ha col·laborat en la redacció de documents. Difusió de la guia d'ús no sexista del llenguatge.

Per altra banda, s'ha impulsat la participació dels moviments feministes a partir d'un **mapa d'entitats** i associacions que treballen per la igualtat de gènere. En la mateixa línia s'han dut a terme **marxes exploratòries a la Marina** (PAD 1.4.2) a través del Pla de Barris, per tal d'entendre i revertir la sensació d'inseguretat a l'espai urbà des de la perspectiva de gènere.

En el marc de l'Estratègia contra la Feminització de la Pobresa i la Precarietat, s'han posat en marxa els projectes ***Dones trencant amb la precarietat, Recondueix*** i ***La Marina dona empenta*** per a l'apoderament de la dona mitjançant la millora la situació laboral de les participants.

- A les festes majors dels barris de Sants-Montjuïc s'han posat en pràctica diverses **accions i protocols contra l'assetjament sexual i les agressions masclistes** (PAD 1.4.2). En el marc de la campanya municipal Barcelona Antimasclista, que ha adoptat els eslògans de "No és no" i "Només sí és sí", primer es va elaborar el protocol Sants Antimasclista i després, a partir del 2017, s'ha desplegat un dispositiu específic de prevenció i actuació davant les violències masclistes a la **Festa Major de Sants**: dues parelles de professionals qualificades i amb experiència recorren durant tres nits els espais festius sensibilitzant sobre les diferents agressions masclistes que es poden produir durant una festa, coordinant-se amb les entitats organitzadores i intervenint-hi en cas d'agressió.

S'ha activat un dispositiu similar, amb una sola parella de professionals, durant una nit a la **Festa Major d'Hostafrancs**. S'han fet sessions de formació amb les entitats i comissions organitzadores de la Festa Major de Sants i també de la **Festa Major del Poble-sec**, on s'ha aplicat específicament el protocol elaborat amb els col·lectius de Poble-sec Feminista. La imatge de les campanyes "No és no" i "Només sí és sí" s'ha adaptat a cadascun dels barris de Sants-Montjuïc per tal de conscienciar tot el veïnat que participa a les festes majors que l'assetjament sexual i les agressions masclistes no són admissibles en cap context.

- Un altre col·lectiu dins del qual cal combatre especialment les desigualtats, perquè es puguin incorporar a la vida adulta amb igualtat d'oportunitats, és el jovent. I l'associacionisme juvenil és una de les millors eines per combatre l'exclusió també en aquest col·lectiu. Per fomentar i donar suport a la participació juvenil (PAD 1.5.1), les **subvencions municipals a entitats, projectes i col·lectius juvenils** dels barris de Sants-Montjuïc han passat de 16.800 euros el 2016 a 25.230 euros el 2019. Això representa un increment del 50% en dos anys. Esplais i caus escoltes són les entitats beneficiàries de bona part d'aquestes subvencions, atès que també hi ha altres col·lectius juvenils que reben subvencions en altres capítols com els de cultura popular o acció social.
- Aquest curs 2018/19 a Sants-Montjuïc hauran obert les portes dos equipaments juvenils de construcció nova: l'Espai d'Adolescents La Clau, a Hostafrancs, i l'Espai Jove del carrer de la Química, a la Marina de Port (PAD 1.5.2). Tots dos s'han fet per pal·liar el dèficit d'equipaments juvenils en aquests barris i comptant amb la participació d'adolescents i joves que en seran usuaris i usuàries.

L'Espai d'Adolescents La Clau és un local municipal nou, d'uns 200 metres quadrats a la planta baixa del carrer de Leiva, 67-71, on nois i noies de 12 a 16 anys disposen d'un estudi de gravació, sales taller i de trobada, zones d'esbarjo i d'estudi, amb taules i ordinadors per fer-hi els deures. Funciona a ple rendiment, amb un servei de dinamització professional, des del 5 d'octubre passat.

El nou **Espai Jove del carrer de la Química** s'estrena durant aquests primers mesos de 2019. Ocuparà els 317 metres quadrats d'un dels dos locals de planta baixa i altell adquirits a l'Institut Català del Sòl en dos edificis annexos d'habitatges per a joves i per a gent gran. Els usos

d'aquests espais, que s'han habilitat amb la inversió del Pla de Barris de la Marina, s'han acabat de concretar mitjançant un procés participatiu durant el primer semestre del curs 2017/18. A l'altell de l'Espai Jove hi haurà despatxos per a diverses entitats juvenils.

A més dels nous equipaments, durant aquest mandat s'han fet les obres de manteniment i millora necessàries en dos espais cedits a entitats juvenils com són el **Casal de Joves de Sants** (antic edifici de la cooperativa La Model del Segle XX, al carrer de Violant d'Hongria Reina d'Aragó, 151, cedit a principis de 2018) i l'**Esplai Turons** (carrer de la Dàlia, 14, a la Font de la Guatlà).

En lloc de redactar un Pla d'equipaments juvenils del Districte, es va optar per incloure aquestes necessitats als plans d'equipaments dels barris. A més, ara el Departament de Joventut ha impulsat a tota la ciutat el **Pla d'Equipaments i Serveis Juvenils 2018-2028**, que preveu nous Espais Joves al Poble-sec i Sants-Badal els propers anys.

- Als barris de Sants-Montjuïc hi ha unes **9.500 persones de més de 65 anys que viuen soles**. Tres de cada quatre són dones. A aquesta edat, les persones que viuen soles representen el 26% del total, però passats els 85 el percentatge ja frega el 40%. Per evitar-ne l'aïllament i facilitar que aquestes persones grans puguin continuar vivint a casa seva, garantint llur benestar amb la complicitat de l'entorn, va néixer fa més de 10 anys al Camp d'en Grassot el **projecte Radars**. El 2012 es va començar a estendre per la ciutat i **durant els darrers tres anys és quan arriba a Sants-Montjuïc** (PAD 1.5.5).

La clau del projecte Radars és que, amb el lideratge de l'Institut Municipal de Serveis Socials, **és tot el barri que combat l'aïllament de la gent gran**. Una xarxa de prevenció i d'acció comunitària formada per veïnat, comerços, voluntaris i professionals de serveis i entitats, amb la seva mirada sensible i respectuosa, vinculen les persones grans amb el territori tot generant nous vincles.

Radars es va implantar al 2017 a la zona centre del districte (Sants, Sants-Badal, Hostafrancs i la Bordeta). Aquí la Plataforma de Seguiment Telefònic està gestionada per Avismon i el projecte a hores d'ara està totalment consolidat. De fet, és un dels més actius de la ciutat, amb 56 "radars" actius i 89 persones grans adscrites.

Al 2018, Radars va arribar als barris de la Marina, on encara està en fase de difusió i expansió. Ja hi ha un total de 28 “radars” i en breu es posarà en marxa l’adhesió de persones grans. Al 2019, el projecte s’iniciarà també als barris del Poble-sec i la Font de la Guatlla.

- Durant els darrers quatre anys s’han dut a terme processos participatius per dissenyar els **plans d’equipaments de la zona centre (Sants, Sants-Badal, Hostafrancs, la Bordeta i la Font de la Guatlla) i del Poble-sec**. Després d’inventariar tots els equipaments públics i privats existents, es va convidar a participar-hi referents de cada barri i també de cada sector de població, en sessions obertes a tota la ciutadania. El nivell de participació no va ser igual per part de tots, però **les necessitats de la gent gran sempre s’han tingut molt en compte** (PAD 1.5.5). Al procés participatiu de la zona centre, la vicepresidenta del Consell Sectorial de Gent Gran ha format part de la Comissió de Seguiment i ha estat present també a les sessions més obertes. S’hi han recollit i considerat nombroses propostes, fetes per gent gran i per la ciutadania en general, sobre equipaments vinculats a la tercera edat, que ara es podran veure reflectides al Pla d’Equipaments de la zona centre, en fase de redacció.

- **Punts d’Assessorament Energètic (PAE).** La incidència de la pobresa energètica en aquest districte, especialment en determinats barris com la Marina, ha fet que s’hi obrin no un sinó **dos punts d’assessorament energètic**: un a l’Oficina d’Habitatge de Sants i l’altre al Centre Pepita Casanellas de la Marina.

L’Ajuntament de Barcelona ha posat tota l’energia per garantir el dret d’accés als subministraments bàsics d’aigua potable, de gas i d’electricitat a les persones i famílies en situació de risc d’exclusió residencial o de vulnerabilitat econòmica, destinant **cada any dos milions d’euros al programa *Energia, la justa*** que, a través dels PAE, ha atès més de 38.000 persones i ha evitat més de 5.800 talls de subministrament.

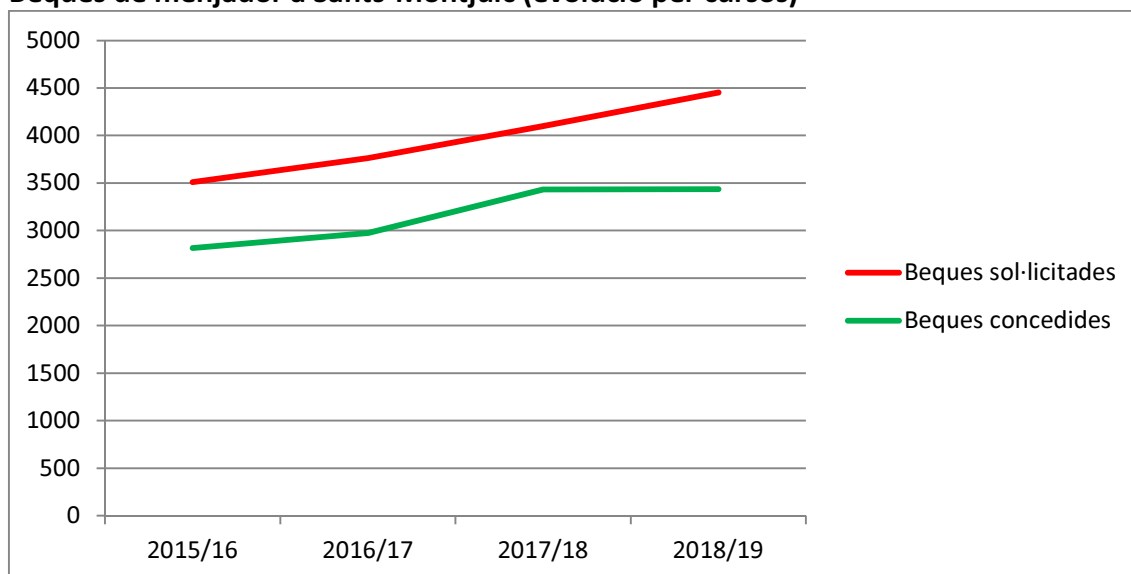
A la Marina va arrencar el projecte pilot per teixir una **xarxa comunitària** de més de 80 serveis, entitats i comunitats de veïns que van rebre formació en drets energètics per convertir-se en detectors de casos de pobresa energètica. El PAE de la Marina va atendre més de 200 persones els primers quatre mesos de 2018.

- En la línia de promoure **l'accessibilitat física i comunicativa dels equipaments públics per a persones amb diversitat funcional** (PAD 1.2.1), durant aquest mandat se n'han adaptat alguns per a persones amb discapacitat visual o auditiva. Al terra de **la seu del Districte** s'han instal·lat alguns encaminaments per guiar els peus i els bastons de les persones que no hi veuen. Al **Centre Cívic El Sortidor** s'ha instal·lat recentment l'anell magnètic que envia el so de la megafonia de la sala d'actes directament a les pròtesis de les persones amb problemes d'audició. Les properes millores a prioritzar hauran de tenir en compte les anàlisis del Pla d'Accessibilitat Universal de Barcelona 2018-2026, dutes a terme per l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat als mercats, comerços, centres cívics, ambulatoris, hotels i restaurants, parades de transport públic, parcs i jardins, cinemes i teatres, museus i jardins, equipaments esportius i de serveis socials.
- Uns **16 comerços del carrer de la Creu Coberta han esdevingut accessibles per a persones amb mobilitat reduïda** (PAD 1.2.2) gràcies a les obres dutes a terme amb ajudes del projecte **Sants Sense Barreres (SASBA)**. La col·laboració de la Direcció de Comerç, el Districte de Sants-Montjuïc, l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat, l'Institut Municipal del Paisatge Urbà i la Càtedra d'Accessibilitat de l'ETSAB-UPC va facilitar que estudiants d'arquitectura analitzessin els accessos de 60 establiments d'aquest eix comercial i hi proposessin millores. Això va ser al curs 2014/15, però després han analitzat 20 comerços més en aquest eix i 40 al voltant del passeig de la Zona Franca, on el projecte s'ha desplegat amb el nom de **Marina Sense Barreres (MASBA)**. En general, només el 10% dels establiments necessitarien ascensors o plataformes per esdevenir accessibles, però la majoria només cal eliminar-hi alguna barrera arquitectònica. La subvenció cobreix fins al 75% del cost total de l'obra, amb un màxim de 2.500 euros. A la Marina, els estudiants d'arquitectura també han analitzat l'accessibilitat de tres equipaments i fins a 1,8 km del passeig de la Zona Franca.
- Més de 200 comerços del carrer de Sants i la Creu Coberta han esdevingut accessibles per a persones amb ceguesa o amb problemes de visió gràcies a **l'aplicació Barcelona Sense Barreres**. Aquesta app gratuïta per a mòbils permet escoltar la informació de la botiga i rebre'n reclams publicitaris en passar just pel davant de la balisa (*beacon*) que tingui instal·lada. Es genera així un **"aparador virtual" al qual tothom pot accedir**, tingui o no problemes de visió. El desenvolupament del prototip de l'aplicació, a

càrrec de la Xarxa Oberta de Beacons, nascuda a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), va tenir un primer ajut de l'Institut de Cultura. El Districte va aprovar una mesura de govern per impulsar-ne la implantació.

- L'educació és un servei públic bàsic en l'estratègia per reduir les desigualtats. L'atenció educativa és prioritària en sectors en risc d'exclusió, per als quals són fonamentals **les beques i ajuts que permeten a moltes famílies que els fills participin d'activitats extraescolars o es quedin a dinar al menjador escolar** (PAD 1.3.11), la qual cosa garanteix també el dret a l'alimentació. Les beques de menjador que atorga el Consorci d'Educació de Barcelona s'han incrementat notablement durant els darrers quatre anys per atendre tota la demanda de famílies que les necessiten. A Sants-Montjuïc hem passat de 2.817 beques concedides al curs 2015/16 a 3.417 aquest curs 2018/19, en què a més la convocatòria es manté oberta a les sol·licituds d'alumnes que s'incorporen a mig curs. A més del nombre total d'ajuts, hem de subratllar que aquí s'inclouen cada cop més beques de 6 € per àpat (en lloc dels 3 € de l'ajut bàsic) per cobrir la integritat del cost del menú escolar. Aquest curs 2018/19 es garanteix l'ajut dels sis euros als alumnes amb necessitats educatives específiques i als de famílies beneficiàries de Renda Garantida o Renda Mínima d'Inserció, a més dels alumnes beneficiaris de la targeta solidària (Fons d'Emergència Social) com el curs passat.

Beques de menjador a Sants-Montjuïc (evolució per cursos)

- A la Marina s'han reforçat diversos programes d'oci saludable que milloren la salut mental, el benestar físic i emocional de diversos

col·lectius (PAD 1.7.1). Són programes i col·lectius molt diversos, però amb tots ells s'actua oferint-los **una activitat d'oci que els omple i vol evitar que els problemes desemboquin en una situació d'exclusió.**

Per a adults en general, que pateixen **l'estrès provocat per la precarietat del mercat laboral**, el programa ***A la Marina ens cuidem*** (finançat per l'Agència de Salut Pública i el Pla de Barris) els ofereix des de l'any passat rutes guiades per l'entorn i tallers de moviment expressiu, de fisio-filosofia Jin Shin Jutsu, per posar-se en forma o per mirar-se el barri amb perspectiva de gènere. En la primera edició van participar 28 persones.

Des del 2017, la ***Xarxa sense gravetat*** ofereix tallers antiestrès, de retrats, d'autodefensa, de veu o per conèixer al barri des del Centre Cívic Casa del Relloger i el Casal de Barri Sant Cristòfol. Els tallers són oberts a tothom, però resulten especialment aptes per a qui tingui diagnosticada una **malaltia mental**. En total, 98 persones van participar a la primera edició del cicle.

La Bàscula treballa amb la Taula d'Infància, Adolescència i Famílies i agents de civisme i de prevenció comunitària per oferir als i les joves alternatives a l'oci de discoteca i borratxera. A la segona edició de la **Nit Jove**, que va tenir lloc a finals de juny de 2018, van participar unes 270 persones, un 25% més que l'any anterior. S'hi combinen activitats com el ball, el karaoke, el rap, el tennis de taula i el campionat de futbol. L'èxit d'aquest campionat ha portat a organitzar també una **Nit Jove de l'Esport** i un espai de joc de futbol amistós al CEM la Bàscula els dijous a la tarda. De forma regular, els i les joves poden invertir el seu temps col·laborant amb les activitats de La Bàscula (des de l'organització d'activitats o el suport en la difusió fins al suport logístic en el dia a dia de l'equipament) com si fos un **banc del temps**: cada hora que hi dediquen equival a un **"bàsculo"** que després els serveix per pagar les inscripcions als tallers de La Bàscula per a joves d'entre 12 i 29 anys.

- Les obres de **construcció del CAP Roger** (PAD 1.7.2) van començar l'estiu de 2017 i s'han acabat recentment. Ara el Departament de Salut de la Generalitat està equipant l'edifici per posar-lo en marxa al mes de maig. El nou centre d'atenció primària tindrà més de 2.000 metres quadrats, distribuïts entre la planta baixa, el soterrani i les quatre plantes d'alçària. Donarà servei a uns 25.000 habitants, que es van quedar sense ambulatori al barri quan el CAP Carreras Candi va haver de tancar per les greus

deficiències detectades en l'equipament i el servei es va traslladar a les mateixes instal·lacions que el CAP Sants al passatge del Vapor Vell.

Les obres del nou centre de salut per a Sants-Badal, a més, han permès connectar dos trams fins ara discontinus del carrer de Juan de Sada. És l'inici d'una **renovació urbanística de tota la zona**, on també ha d'anar un poliesportiu, una escola bressol i un espai familiar al carrer de Roger.

- La **Polícia de Barri** es va desplegar a **Sants-Montjuïc** (PAD 1.12.3) **al maig de 2018**. Onze agents de la Guàrdia Urbana han esdevingut referents d'aquests barris després d'haver rebut formació especialitzada de la mà d'un equip de formació multidisciplinari. L'equip de Policia de Barri té com a objectiu principal treballar sobre els problemes de convivència i seguretat, amb un coneixement precís del territori, la col·laboració amb altres serveis públics i entitats, i el contacte directe i quotidià amb la ciutadania.

Tot el **Pla Director de la Guàrdia Urbana**, que s'està implementant, respon a la voluntat del govern municipal d'adaptar el cos de policia barceloní a les noves necessitats de la ciutat, fent un model de Guàrdia Urbana centrat en la proximitat, la transparència i el territori, eixos principals extrets del Pla Local de Prevenció i Seguretat 2016-2019.

- Per preservar la convivència a l'espai públic, el Districte de Sants-Montjuïc ha renovat el contracte del **servei de civisme**. Es tracta d'un equip de quatre professionals que **intervé davant de dinàmiques incíviques o generadores de conflictes, mirant de limitar aquestes conductes** i de millorar el coneixement entre veïns i veïnes que comparteixen l'espai públic de diverses maneres. Aquests/es professionals són tècnics en ciències socials que treballen a temps parcial, entre cinc i sis hores diàries (30 h/setmana d'abril a octubre, 25 h/setmana la resta de l'any); el 85% del temps treballen a l'espai públic, en franges horàries que es poden moure entre les 7 h i les 4 h de la matinada de dilluns a diumenge, davant de situacions o fenòmens que es produeixin a determinades hores. L'equip de civisme actua de forma proactiva detectant aquestes situacions i també a petició del Districte, quan es reben queixes pels usos que algunes persones fan de l'espai públic. La tasca es duu a terme de manera coordinada amb tots els serveis públics vinculats amb la població usuària d'aquests espais.

II. Promoure i garantir el dret a l'habitatge

Les ciutats com Barcelona, escenaris de la nova economia global i amb una forta atracció productiva i turística, pateixen un impacte greu en el mercat immobiliari que es tradueix en **especulació sobre els preus de l'habitatge i processos de gentrificació**. Als diversos barris de Sants-Montjuïc, el mercat immobiliari és també ben divers: des de la trama urbana força consolidada del centre de Sants fins al nou barri en construcció de la Marina del Prat Vermell, passant pels habitatges més amenaçats per la gentrificació d'algunes parts del Poble-sec. Però cap àrea d'aquest districte no resta al marge d'aquestes tendències generals del mercat immobiliari de la ciutat, que obeeix cada cop més a dinàmiques a escala europea i global.

Els darrers anys, el preu de l'habitatge s'està tornant a disparar a Barcelona. Els i les joves destinen dues terceres parts del sou al lloguer de l'habitatge. I les dificultats per pagar el lloguer són **la principal causa dels processos de desnonament de famílies**. La pujada dels preus del lloguer té un impacte molt gran perquè, a Sants Montjuïc, vora el 30% de les llars són de lloguer (segons el darrer cens, de 2011). En canvi, només l'1,82% són lloguers assequibles, de protecció o en habitatges públics, o sigui, per sota del preu del mercat lliure. Per tant, l'augment continuat dels preus de l'habitatge, tant de lloguer com de compra, afegeixen urgència a la determinació municipal de ser un actor –i no un subjecte– en el mercat de l'habitatge per promoure'n l'accés al conjunt de la ciutadania.

Garantir que els barcelonins i barcelonines disposen d'un habitatge digne és una de les prioritats de l'actual govern municipal. Això implica, d'una banda, **promoure la funció social de l'habitatge i del sòl**, ampliant el parc públic d'habitatge social i dotant el municipi de mecanismes que dificultin els processos especulatius. No és fàcil en un marc regulatori que depèn en bona part de l'Estat i en un context polític on, per cada 100 euros que l'Ajuntament inverteix en habitatge, la Generalitat només n'hi afegeix 23 i l'Administració General de l'Estat, 10. En tot cas, el govern de la ciutat també es compromet per **ajudar els col·lectius més vulnerables** a gaudir d'aquest dret a l'habitatge i, finalment, per **millorar-hi les condicions d'habitabilitat**.

- Des del 2015 s'ha incrementat la construcció de nous habitatges socials, de promoció pública o de protecció oficial als barris de Sants-Montjuïc

(PAD 1.6.1). En el mandat anterior es van fer 196 habitatges socials, de promoció pública o de protecció oficial, i els 114 de promoció concertada del carrer de l'Encuny adquirits recentment per l'Ajuntament. En aquest mandat **s'han fet o començat a construir 292 pisos**, a més dels 60 que en sortiran dels solars amb l'ús cedit a cooperatives de cohabitatge. Ara ja s'està redactant el projecte per edificar el 2020 dues noves promocions públiques als sectors 8 i 10 de la Marina del Prat Vermell, que donaran lloc a **320 pisos** més de lloguer social. Tant aquestes noves promocions com les que es van enllestir entre el 2017 i el 2018 al voltant de Can Batlló són obra de l'**Institut Municipal de l'Habitatge i la Rehabilitació (IMHAB)**, que des del gener de 2018 integra tots els serveis relacionats amb les polítiques d'habitatge (PAM 1.6.7). Segons el previst al Pla per al dret a l'habitatge 2016-2025 (PAM 1.6) aprovat al gener de 2017, l'IMHAB relleva el Patronat Municipal de l'Habitatge de Barcelona, creat l'any 1927, i incorpora també els serveis i departaments municipals relacionats amb l'habitatge de l'empresa municipal Bagursa.

- Els dos edificis promoguts des de l'any 2015 pel Patronat Municipal de l'Habitatge al carrer de la **Constitució, 31** (Can Batlló UP4) i de **Parcerisa, 6** (Can Batlló UP8), a la Bordeta, acullen 26 pisos cadascun. Tant en un bloc com en l'altre hi ha pisos de lloguer social, de venda en règim de cessió de dret de superfície i per real·lotjar els veïns i veïnes de les antigues barraques del camí de la Cadena. Les obres de construcció van acabar al 2017 i els habitatges es van adjudicar al setembre d'aquell mateix any, però un problema amb el registre cadastral dels immobles feia impossible el lliurament de claus dels 26 pisos en règim de cessió de superfície. Amb un contracte provisional, l'entrada a casa seva d'aquests beneficiaris i beneficiàries d'habitatge social es va avançar a l'estiu de 2018.

Real·lotjar tot el veïnat del **camí de la Cadena** per poder enderrocar aquell grup de barraques que havien esdevingut infrahabitatge ha estat un procés llarg i complicat que finalment es va assolir l'any passat. Han estat quasi bé 20 anys des que el projecte de reurbanització de Can Batlló va preveure la **desaparició d'aquest nucli de barraques, un dels últims que quedaven a tot Barcelona**, i es va començar a treballar per real·lotjar dignament les 23 famílies que hi vivien. A més de les famílies traslladades als nous edificis de les UP4 i UP8 de Can Batlló, ha calgut trobar una sortida a alguns altres ocupants, amb la implicació d'Urbanisme, Habitatge, Serveis Socials del districte i de ciutat. Hi ha

ajudat la tasca de suport i mediació que hi ha dut a terme també, durant tots aquests anys, la Comissió de Veïns de la Bordeta. L'enderroc de les barraques va tenir lloc a finals de l'any passat.

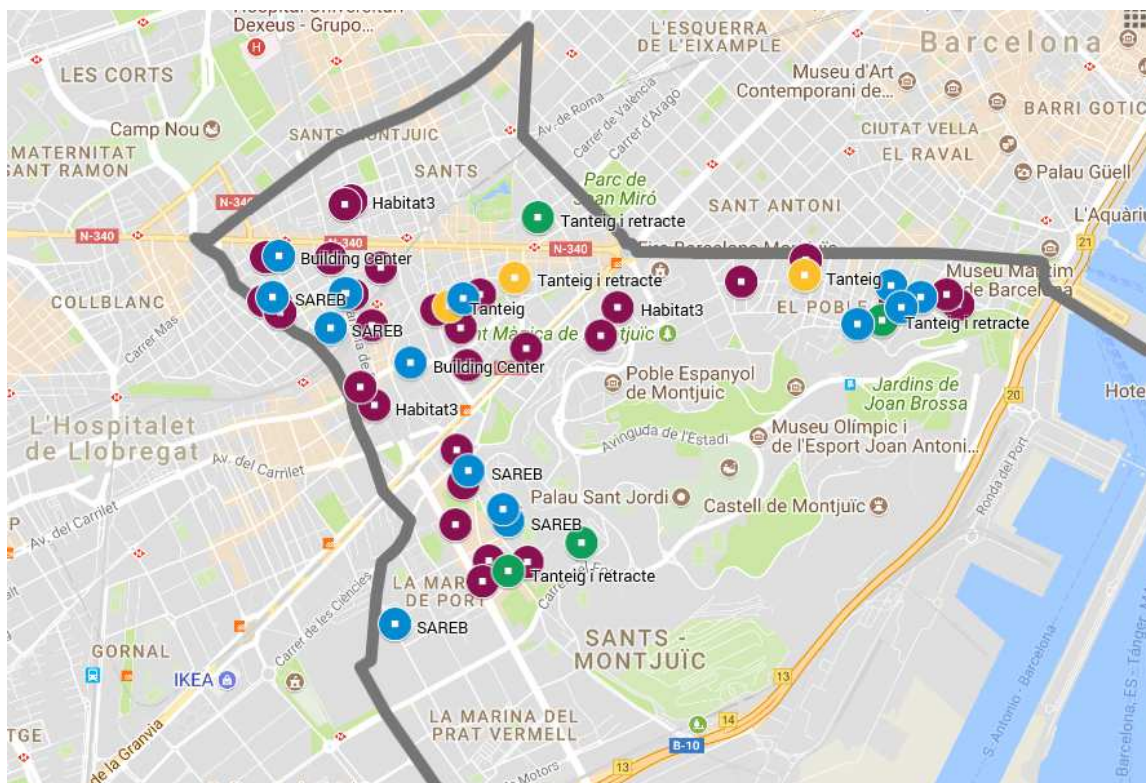
- L'edifici promogut des de l'any 2015 pel Consorci de la Zona Franca al carrer de **Cal Cisó, 50-58**, a la Marina del Prat Vermell, acull un total de 68 pisos de protecció. El mateix Consorci en destina 35 a la venda o reallotjament de famílies. Els 33 restants són cedit a l'Ajuntament de Barcelona per al lloguer social a través del Registre de Sol·licitants d'Habitatges amb Protecció Oficial (HPO). Aquest edifici està acabat des del 2017, però un altre problema de registre cadastral ha impedit fins ara el lliurament de les claus.
- L'edifici de protecció oficial promogut per la immobiliària del Banc Sabadell al carrer de **Sovelles** de la Marina del Prat Vermell consta de **64 habitatges**, quatre dels quals es reserven per a afectats d'una actuació urbanística propera. La resta seran sortejats abans de l'abril pel Consorci de l'Habitatge de Barcelona, també a través del Registre de Sol·licitants d'Habitatges amb Protecció Oficial (HPO). En aquest cas, es tracta d'habitatges protegits de venda de règim general. Tots tenen tres dormitoris i uns 67 metres quadrats de superfície, a més de plaça d'aparcament i traster.
- Aquest mes de febrer estarà enllestit el projecte i podran començar les obres de construcció d'un nou edifici de **108 habitatges protegits al carrer d'Uldecona, 12-14**, al sector 10 de la Marina del Prat Vermell. En aquest cas el promotor és el mateix Institut Municipal de l'Habitatge i la Rehabilitació, que preveu destinar una part dels habitatges al lloguer social i l'altra a la venda en règim de cessió del dret de superfície, mitjançant la qual l'Ajuntament conserva la propietat del sòl.
- Entre el gener i l'abril de 2020, l'IMHAB començarà a construir les properes promocions d'habitatge públic a la Marina del Prat Vermell. Al carrer de **l'Acer** (sector 8) hi haurà **240 nous pisos de protecció** destinats al lloguer social i a la venda en règim de cessió del dret de superfície. Al carrer d'**Uldecona, 2-10** (sector 10), una promoció de **80 pisos protegits** inclourà habitatge dotacional i de lloguer.

- A l'octubre de 2018 es va convocar el concurs per redactar el projecte i executar l'obra de construcció de **84 habitatges dotacionals de lloguer** al sector 10 de la Marina del Prat Vermell, al número 7 d'una via encara sense nom que unirà els carrers de Tortosa i dels Motors.

La construcció de pisos de protecció s'incrementarà encara més a partir d'aquest any. Al desembre va entrar en vigor la modificació del Pla General Metropolità que preveu **reservar per a habitatge protegit el 30% de totes les noves promocions** que es facin a la ciutat. Això afecta tant les noves edificacions com les grans rehabilitacions que superin els 600 metres quadrats. L'objectiu de la mesura —plantejada des d'un grup d'entitats promotores entre les quals hi ha la Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona (FAVB), la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca (PAH), l'Observatori DESC, l'Assemblea de Barris per un Turisme Sostenible (ABTS) i el Sindicat de Llogaters— és coresponsabilitzar els promotors immobiliaris privats a l'hora de garantir el dret a una llar digna i adequada. Es preveu que amb aquesta reserva del 30% s'incorporin al parc d'habitatge assequible de la ciutat uns 330 pisos cada any.

- El model de **cohabitatge**, basat en la cessió del dret de superfície o d'ús de finques municipals a cooperatives de veïns i veïnes que hi conviuran, es configura com una alternativa real a la compra i el lloguer per frenar l'especulació dels mercats immobiliaris. En aquest districte ja en tenim dos exemples, a la Bordeta i a la Marina del Prat Vermell (PAD 1.6.4):
 - L'11 d'octubre de 2018 es va inaugurar al **carrer de la Constitució, 83-89**, a la Bordeta, el primer edifici de cohabitatge que es construeix a la ciutat: **La Borda**. L'Ajuntament va cedir el solar a una cooperativa de veïns, que ha aixecat aquest edifici de sis plantes amb una estructura de fusta i 28 habitatges a dins. Els socis i sòcies de La Borda, que comparteixen una idea de vida en comú, van fer-hi una aportació inicial i ara abonen una quota mensual assequible per viure-hi.
 - Després del concurs públic convocat a l'octubre de 2017 per adjudicar terrenys en diferents districtes de la ciutat per a la construcció d'habitatge cooperatiu en règim de cessió d'ús, el solar del **carrer d'Ulldecona, 26-28**, es va cedir a la cooperativa **Llar Jove**. Ara el seu projecte es farà realitat en aquest espai del sector 10 de la Marina del Prat Vermell, tot aixecant-hi un edifici de cohabitatge amb 32 pisos. Les obres ja han començat i es preveu que estiguin enllestides durant el primer semestre de 2020.

- El Districte de Sants-Montjuïc va exercir al desembre de 2017 el dret de tanteig per comprar **les finques dels números 36 i 38 del carrer de Rossend Arús**, així com l'interior d'illa del carrer de la Noguera Pallaresa, 27. Això permetrà donar continuïtat a un projecte veïnal emblemàtic de Sants com és l'Hortet de la Farga, però també rehabilitar-hi les edificacions per destinar-les a habitatge. El projecte passa ara mateix per cedir l'ús d'aquests edificis a una cooperativa d'habitatge que, en lloc de construir-ne, els rehabilitaria, tal i com s'ha fet a l'altre projecte pioner de cohabitatge a la ciutat, el del carrer de la Princesa, 49, a Ciutat Vella.
- Bé mitjançant l'exercici del dret de tanteig i retracte, o per acord amb altres operadors, l'Ajuntament de Barcelona ha comprat durant aquest mandat **156 pisos ja construïts, de segona mà**, a Sants-Montjuïc. La meitat ja estaven ocupats en el moment d'incorporar-los al parc municipal d'habitatge i la compra s'ha fet precisament per mantenir-hi els inquilins amb un lloguer social que passa a gestionar l'Institut Municipal de l'Habitatge i la Rehabilitació. Entre les adquisicions efectuades hi ha alguns blocs de pisos sencers, però també alguns habitatges individuals dispersos per tots els barris del districte.

Adquisició d'habitatges

Adquisició d'edificis

Cessió d'usdefruit

Habitat3

Al mapa anterior, a més dels habitatges comprats per l'Ajuntament de Barcelona –amb un preu mitjà de 168.622 euros als quals cal sumar de mitjana 32.517 euros en rehabilitació i reparacions– trobem els 10 habitatges amb l'usdefruit cedit per la SAREB i els 34 aportats per propietaris privats a la Fundació Habitat 3 per destinar-los al lloguer social. A més, la Borsa d'Habitatges de Lloguer de Barcelona administra 113 habitatges cedits per privats per a destinar-los a lloguer assequible (per sota del preu de mercat).

- Al maig de 2017, l'Ajuntament de Barcelona va exercir el dret de retracte sobre la finca de **12 habitatges del carrer de Leiva, 37**, a Hostafrancs. Amb aquesta operació es va desfer la venda de l'immoble d'Anida Operaciones Singulares SA, propietat del BBVA, al fons d'inversió Vauras Investment SL. L'operació s'havia dut a terme sense notificar-ho prèviament a l'administració tal i com preveu la llei. Però el govern estava seguint el cas, en contacte amb els inquilins afectats, així que arribat el moment va decidir quedar-se amb l'edifici per un valor de 2,75 milions d'euros. S'ha garantit així que els seus habitants poden seguir vivint-hi, pagant el lloguer corresponent.

Seguint les prescripcions del Decret Llei 1/2015 de mesures extraordinàries i urgents per a la mobilització dels habitatges provinents de processos d'execució hipotecària, per exercir del dret de tanteig i retracte l'Ajuntament havia de demostrar la problemàtica social existent i que es tractava d'una àrea de forta demanda residencial acreditada. Des del desembre de l'any passat, tot Barcelona és oficialment àrea de tanteig i retracte, així que aquestes operacions seran més senzilles a partir d'ara.

- A l'abril de 2018, l'Ajuntament de Barcelona va exercir el dret de tanteig per evitar l'especulació amb l'edifici d'habitatges del **número 61 del carrer d'Elkano**, al Poble-sec. La mateixa entitat vinculada al BBVA (Anida Operaciones Singulares SA) tenia previst vendre'l a Sky Holdings 2005 i Dirot Spai SL. L'adquisició va suposar una inversió municipal de 2,8 milions d'euros, sumant el preu de compra i les obres a realitzar en alguns pisos per posar-ne a punt sobretot cuines i banys. Després s'han formalitzat els nous contractes de lloguer amb les **16 famílies** que hi viuen, d'acord amb cadascuna de les situacions econòmiques i socials en què es troben.

- A finals de 2018, l'Ajuntament va comprar el **gran edifici amb 114 pisos de protecció al carrer de l'Encuny, 7**, a la Marina del Prat Vermell. La compravenda es va formalitzar amb l'entitat Proviure CZF Parc d'Habitatges, societat formada en un 50% pel BBVA i l'altre 50% pel Consorci de la Zona Franca. Aquest edifici tenia 59 pisos buits i la resta habitats en règim de lloguer. Bona part d'aquests pisos buits s'han destinat a cobrir el dèficit de recursos residencials de la Mesa d'Emergències Socials.
- A principis de 2018 es va notificar la suspensió immediata de les obres que Vertice Nedax SL (companyia vinculada a Norvet SL) estava desenvolupant al **carrer de Murillo 12, al Poble-sec**, per rehabilitar la finca i fer-hi habitatges de luxe. Els serveis tècnics del Districte van detectar que se n'havien anat tramitant fins a una vintena de comunicats d'obres puntuals mentre el que es feia en realitat era una rehabilitació integral de l'edifici. Només s'hi va deixar fora de la rehabilitació un dels immobles, on resideix un veí amb dos fills menors d'edat. La companyia va incomplir amb aquest llogater l'obligació legal d'oferir un altre allotjament durant les obres. A un altre veí li va proposar instal·lar-se en un local sense cèdula d'habitabilitat. L'Ajuntament ha exigit a aquestes societats que retirin les peticions de desnonament i s'avinguin a trobar una solució digna per al llogater. Arreu de la ciutat s'han detectat fins a 38 casos semblants en què ha calgut **aturar les obres per protegir els drets dels llogaters** (PAM 1.6.14). Per evitar-ho, al maig de l'any passat es van modificar els annexos de l'Ordenança Reguladora dels Procediments d'Intervenció Municipal en les Obres (ORPIMO) per incorporar, en la sol·licitud de les llicències d'obres de rehabilitació, una declaració de compliment dels drets i les obligacions respecte al reallotjament i retorn dels llogaters.
- S'han incrementat els **ajuts a la rehabilitació d'habitatges** (PAM 1.6.11) per revertir situacions d'infrahabitatge i millorar-ne l'accessibilitat. A Sants-Montjuïc, el nombre de pisos i famílies beneficiàries ha passat de 910 el 2015 a 2.209 el 2017, o sigui, que l'increment ha estat de més del 140% en dos anys. La quantia dels ajuts també ha crescut, perquè el total de subvencions concedides al districte ha pujat d'1,45 a 3,7 milions d'euros (+155%).

El 2018, la convocatòria general d'ajuts per rehabilitar habitatges s'ha desdoblada en dues: una per a **elements comuns de les comunitats** i una altra per als **interiors dels pisos** de famílies en situació de vulnerabilitat o

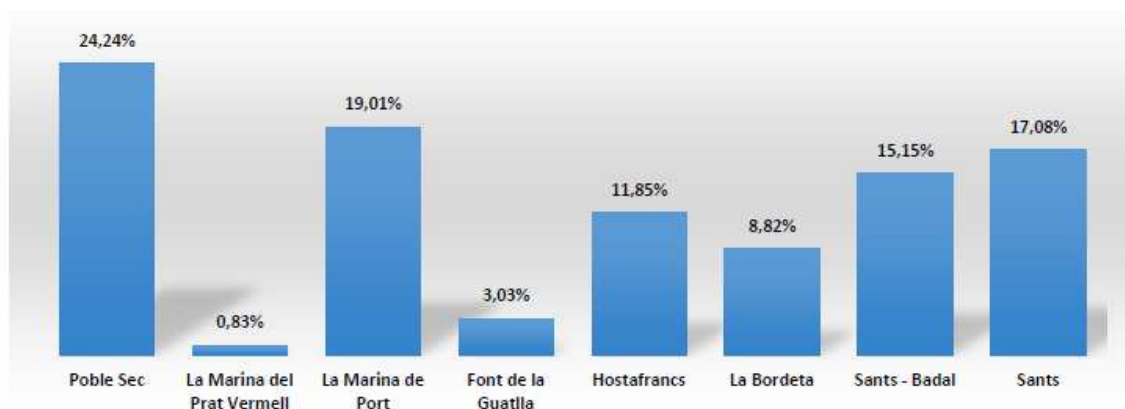
arrendats a través de la Borsa d'Habitatges de Lloguer de Barcelona. A més, aquesta nova convocatòria protegeix els llogaters dels habitatges, vinculant la concessió d'ajuts al manteniment del preu del lloguer segons marca l'**índex de preus de referència**. S'hi inclou també un programa, en principi vinculat al Pla de Barris, per rehabilitar les finques que, per la seva alta vulnerabilitat socioeconòmica, acostumaven a quedar fora de les convocatòries ordinàries.

- També s'han incrementat els **ajuts al pagament del lloguer** (PAM 1.6.6), tant els gestionats des de l'Oficina de l'Habitatge de Sants-Montjuïc com els que s'atorguen amb caràcter d'urgència des dels Serveis Socials. Els primers estan vinculats a diversos programes d'ajuts de l'Ajuntament, la Generalitat i el Ministeri de Foment; l'any 2015 se'n van beneficiar 918 famílies a Sants-Montjuïc i l'any 2018, cent més (1.019 unitats de convivència). Des dels quatre Centres de Serveis Socials del districte, els ajuts extraordinaris concedits per proporcionar allotjament o evitar la pèrdua de l'habitatge habitual **s'han incrementat un 57% en aquests quatre anys**: de 884 l'any 2015 fins a les 1.389 famílies beneficiàries el passat 2018. La situació d'emergència habitacional és evident i els Serveis Socials hi responen cobrint de forma personalitzada aquestes situacions que d'entrada no trobarien cap altra sortida.
- Tan important com facilitar l'accés a l'habitatge, sobretot dels grups socials més desfavorits, és evitar que qui ja en té el perdi i es quedi al carrer. Per això en aquest mandat, i d'acord amb el Pla pel Dret a l'Habitatge 2016-2025, s'han creat serveis municipals d'intervenció per fer de mediadors en els desnonaments i assolir acords de lloguer social o d'altres que permetin mantenir l'habitatge. La **Unitat Contra l'Exclusió Residencial (UCER)**, creada al gener de 2016, actua com a suport en els procediments sancionadors de l'administració, en pràctiques irregulars com ara l'incompliment dels grans tenidors d'habitatge de l'obligació que tenen d'oferir lloguer social, les sancions per mantenir buits els habitatges o la sanció pel mal ús del parc públic d'habitatge. Sants-Montjuïc és el segon districte on més actuacions duu a terme la UCER, després de Nou Barris.

L'acompanyament de les persones afectades per desnonaments es duu a terme a través del **Servei d'Intervenció i mediació davant situacions de Pèrdua i/o Ocupació de l'Habitatge (SIPHO)**. Aquests tècnics ubicats a les Oficines d'Habitatge de cada districte assessoren aquestes persones i les

informen dels seus drets a priori. Quan els casos es coneixen ja en l'últim moment, el servei també cerca la solució temporal adequada per a cada família, a l'espera de la valoració i adjudicació definitiva.

L'any passat, el SIPHO va analitzar **363 situacions de risc de pèrdua de l'habitatge a Sants-Montjuïc**, amb 683 persones adultes i 441 infants afectats. Més de la meitat tenien a veure amb contractes privats de lloguer. Els barris amb més expedients van ser el Poble-sec (88), la Marina de Port (69), Sants (62) i Sants-Badal (55).

Per acompanyar les persones afectades per desnonaments, cal una gran coordinació entre diversos serveis municipals, com són l'Oficina d'Habitatge o els serveis socials. Per facilitar aquesta coordinació, en aquest districte es va crear a l'inici d'aquest mandat la **Taula de Desnonaments de Sants-Montjuïc**, amb reunions setmanals amb una representació política i una de tècnica del Districte. S'hi tracten tots i cadascun dels casos que sorgeixen per resoldre'ls de la manera més adequada, fent especial atenció als casos on la propietat és un gran tenidor (el 39%, segons les dades del SIPHO de 2018).

III. Una aposta decidida per la cultura

A més d'un dret humà en si mateixa, la cultura és una **eina de transformació social** quan s'apropa a **tots els barris**, quan es fa des de la proximitat, amb **equipaments de qualitat** a disposició de tots els públics i creadors/es, i quan es garanteix **l'educació perquè tothom hi tingui accés**. Aquests eixos, junt amb la recuperació de **la memòria històrica dels barris** de Sants-Montjuïc, han guiat l'aposta decidida per la cultura d'aquest Ajuntament i d'aquest Districte des de l'inici del mandat.

Reforçant la relació entre **educació, cultura, territori i proximitat**, s'ha treballat per garantir-hi l'accés en igualtat de possibilitats i condicions. Que tothom pugui gaudir dels centres cívics i culturals més propers al seu entorn, de llur programació i també de totes les manifestacions de la cultura popular al carrer. La política cultural ha d'acompanyar la descentralització d'activitats amb una intensificació manifesta de les relacions entre l'àmbit territorial, educatiu i de ciutat.

Alhora, aquesta aposta per la cultura posa l'accent en **la diversitat, la democratització i l'accés als recursos** per afavorir un context de reconeixement, participació i cohesió social. L'apoderament del veïnat a través de la cultura passa primer per garantir l'accés a aquests recursos i, tot seguit, per **potenciar i difondre les iniciatives i activitats culturals** que sorgeixen dels mateixos barris (PAD 1.10.8).

- Sants va estrenar l'estiu de 2016, coincidint amb la Festa Major, els jardins de la seva Rambla, que cobreixen les vies del tren. L'any següent, per la vigília de Sant Jordi, **aquesta nova rambla es va convertir en un Passeig per la Lectura** amb la concentració el 22 d'abril en aquell espai de tota una oferta d'activitats literàries, poètiques, familiars i culturals: lectures dramatitzades, recitals de poesia, contacontes, ràdio en directe, presentacions de llibres d'autors i autores locals... les entitats culturals del barri i del districte s'hi han implicat organitzant aquestes activitats, que potencien el caràcter literari de la festivitat de Sant Jordi i l'apropen a tot el veïnat el dia abans de la celebració en si del llibre i la rosa. El Districte promou, coordina i dona suport logístic a l'activitat, que ha estat un èxit de públic els dos anys que s'ha fet, 2017 i 2018. El Passeig per la Lectura es concep ja com una activitat estable i consolidada que s'organitza als jardins de la Rambla de Sants pels volts de Sant Jordi.

- Les relacions amb les comissions de festa major, autèntiques dinamitzadores de la cultura popular als carrers i barris, han millorat aquests darrers anys. El Districte de Sants-Montjuïc dona suport econòmic i tècnic a les **festes majors de Sants, Hostafrancs, la Bordeta, el Poble-sec, la Font de la Guatlla i la Marina**. L'organització i dotació dels premis dels concursos de cartells respectius, per exemple, és el punt de partida de totes les accions que es duen a terme en cada cas per difondre la Festa Major i fer-la arribar al veïnat del barri, del districte i d'arreu de la ciutat. Les festes majors dels barris de Sants-Montjuïc són patrimoni de tota la ciutadania i l'escenari on naturalment troben sortida moltes de les expressions i manifestacions de cultura popular produïdes als barris respectius, des de la música fins a la gastronomia o l'artesanía, passant pels castellers, els gegants o els correfocs, per citar només alguns exemples. El Districte de Sants-Montjuïc intervé en la producció d'aquests cicles festius de forma transversal, introduint-hi també valors d'altres eixos de l'acció de govern com poden ser la promoció del consum responsable o el combat de les violències masclistes a les festes.
- Només començar el mandat, des de l'Institut de Cultura es va desenvolupar el Pla de Xoc de cultura als barris (PAM 1.10.11) que ha permès l'impuls del **Barcelona Districte Cultural**, amb l'objectiu desenvolupar circuits artístics de primera qualitat al conjunt de la ciutat, incrementar la presència de programes d'aprenentatge artístic als barris amb dèficit d'infraestructures formatives i crear comunitats de veïns per tal d'incrementar les audiències culturals i la capacitat d'autoorganització.

A Sants-Montjuïc, el Barcelona Districte Cultural porta espectacles de qualitat reconeguda amb entrada gratuïta al **Casinet d'Hostafrancs** i al **Centre Cultural Albareda**. Aquest últim va ser el primer del districte a incorporar-se al circuit, i ho va fer per reforçar la seva pròpia programació d'espectacles i activitats de creació musical. A més d'alguns concerts, aquest programa hi inclou cada temporada la projecció d'alguns documentals musicals vinculats també al festival In-Edit. Des de l'any passat, el Districte Cultural impulsa una temporada d'espectacles teatrals (també musicals o de circ) al Casinet d'Hostafrancs. La cita quinzenal dels dijous a les 20 h enriqueix la programació del centre cívic i contribueix a generar un públic fidel a aquesta oferta cultural al barri.

En la seva vessant de promoció de la creació artística comunitària, el Barcelona Districte Cultural impulsa el **programa ART i PART per generar**

intervencions artístiques col·laboratives en què veïns i veïnes són acompanyats per professionals en una recerca que utilitza llenguatges diversos, híbrids i experimentals, que van des de les arts vives fins a les visuals i audiovisuals o les noves tecnologies, sempre cercant un equilibri. Cada temporada, ART i PART acompanya cinc creacions comunitàries en diferents barris de Barcelona. En la primera, a **la Marina** se'n van fer dues en què es va **explorar i mostrar a l'escenari el passat fabril i de lluita obrera d'aquests barris**. Veïns i veïnes, antics treballadors de la Seat i la Philips, i altres barcelonins que s'hi van afegir, van ajudar els portuguesos Ana Borralho i João Galante a presentar el projecte *Atles* al febrer de 2018 al Mercat de les Flors dins del festival Sàlmon<. Després, l'artista Claudia Faci hi va poder tirar endavant el projecte *Vida laboral*, que es va presentar a la programació del Grec Festival Barcelona al juliol.

Aquesta segona temporada, **ART i PART arriba al Poble-sec** coliderat per un grup motor constituït des de la Taula de Cultura del Pla Comunitari. Totes les entitats del barri que vulguin formen part d'aquest procés de creació artística col·lectiva sobre **el tema de la gentrificació i la pèrdua d'identitat**. Comerços i persones mostrant la diversitat social, artística i cultural que enriqueix el Poble-sec. L'espectacle final es realitzarà al juliol.

- L'estiu del 2017, coincidint amb la Festa Major de Sants, es va estrenar un nou equipament cívic i cultural molt reivindicat pel veïnat: **La Lleialtat Santsenca**. Prop de 2.000 metres quadrats de superfície útil guanyada per a activitats cíviques, socials, culturals i lúdiques. Les obres per rehabilitar l'edifici de l'antiga cooperativa obrera es van allargar quasi bé tres anys, però finalment es van acabar amb èxit (i Premi Ciutat de Barcelona per al projecte arquitectònic de rehabilitació). El veïnat i les entitats de Sants s'han fet càrrec de la **gestió cívica de l'equipament, d'arrel comunitària a través de la Coordinadora d'Entitats per la Lleialtat Santsenca**, que ha construït tot un projecte comunitari per implicar i gestionar la participació del veïnat. L'equipament es presenta actualment com un espai per a usos veïnals, cooperatius i de cultura popular. L'acompanyament brindat per part del Districte de Sants-Montjuïc al llarg de tot aquest procés es regula ara mitjançant un conveni bianual, prorrogable fins a acabar el 2020, que inclou una subvenció de 190.000 euros a l'any per garantir el funcionament regular de l'equipament. Espectacles per a tots els públics, cursos de formació, oci alternatiu, espai per a reunions i trobades de les entitats del barri... el nou espai veïnal bull d'activitat amb la rica i variada proposta cultural que ofereix La Lleialtat Santsenca al barri de Sants.

- La seu del Districte de Sants-Montjuïc, ubicada en un edifici amb tanta història i valor patrimonial com és l'antiga Tinença d'Alcaldia d'Hostafrancs, és també un centre cultural al barri. Ja siguin organitzades per entitats o des de qualsevol servei municipal, la seu acull exposicions, recitals i concerts de tota mena. Els espectacles es representen normalment a la sala més gran i més noble, que és el Saló de Plens. Amb l'objectiu de potenciar dins de les possibilitats aquesta programació cultural pròpia, i de garantir la qualitat dels espectacles, aquests darrers anys s'han dut a terme diverses **millores a la infraestructura audiovisual i electrònica del Saló de Plens**. Així, a hores d'ara, la sala disposa de càmeres connectades a un equip de realització de vídeo, de nous altaveus amb un equip de so totalment digital i de vuit pantalles distribuïdes entre les columnes de l'auditori perquè tot el públic pugui seguir allò que s'hi vulgui mostrar. Concerts musicals, actuacions de dansa, recitals de poesia pels Jocs Florals, lliuraments de premis... pràcticament cada setmana hi ha alguna activitat cultural al Saló de Plens que es beneficia d'aquestes millores tècniques dutes a terme durant el mandat present.
- El curs escolar 2021-2022 obrirà les portes a Sants l'**Escola Municipal de Música** que, amb prop de 500 places, donarà servei als districtes de Sants-Montjuïc i les Corts i al barri de l'Esquerra de l'Eixample (PAM 1.10.7). L'edifici de la cantonada dels carrers de Papin i de Miquel Àngel es va començar a construir per acollir la nova seu de l'Orfeó de Sants, però l'entitat no el va poder completar. L'any 2014, el consistori va adquirir la finca per 1,6 milions d'euros i ara s'ha decidit a completar les obres per destinar-la a aquest nou equipament d'acció musical, que comptarà amb una plantilla docent d'entre 30 i 40 professionals. Amb més de 2.700 metres quadrats, la nova escola de música tindrà 24 aules i bucs d'assaig. A la darrera de les quatre plantes (una d'elles, soterrada) hi haurà un auditori amb prop de 300 localitats i una coberta singular que millora l'acústica del recinte. L'Escola Municipal de Música era una mancança històrica en tota aquesta part de la ciutat i superar-la, a partir de l'acord entre el Districte de Sants-Montjuïc i el Comissionat d'Educació, Infància i Joventut, és potser l'exemple més clar d'aquesta aposta decidida per apropar la cultura als barris i promocionar-hi l'accés de tothom en igualtat d'oportunitats.
- Però l'aposta per potenciar l'educació musical als barris de Sants-Montjuïc va més enllà de l'esmentada Escola Municipal de Música. La proposta recollida a les Línies d'Actuació 2016-2019 (PAD 1.3.3) deia que "la feina

des del Districte se centrarà a generar nous espais d'assaig o ajudar a habilitar espais de creació musical" i això és justament el que s'ha fet. En aquests anys, Sants i Hostafrancs han guanyat espais d'assaig i gravació a La Lleialtat Santsenca i a l'Espai d'Adolescents La Clau, respectivament. Aquests nous espais són a disposició de joves i entitats que en necessitin, en el marc de les dinàmiques de gestió i dinamització comunitària dels equipaments.

Al districte hi ha dos equipaments més que treballen des de fa anys per la formació, la creació i la difusió musical: el Centre Cultural Albareda, al Poble-sec, i l'Espai Jove La Bàscula. L'any 2017 van llançar conjuntament Pedrera 3.8, un programa per ajudar grups musicals emergents de joves de Sants-Montjuïc a millorar i consolidar el seu projecte. Amb la vocació de promocionar la cantera, els grups musicals del districte seleccionats cada any són acompanyats en els assajos, la gravació d'un disc i la preparació de concerts en directe, que tenen lloc als dos equipaments.

A la Marina, aquest projecte en col·laboració forma part de tot un nou **impuls estratègic per promocionar La Bàscula com a agent que porta la cultura musical a tots els racons i col·lectius del barri**, des de les escoles fins a les entitats de lleure. Altres exemples són el projecte intergeneracional de La Marina Memòria Musical, que va arrencar al 2017 de la mà del Pla de Barris, i la jove orquestra Do d'Acords que —també en paral·lel a la Marina i al Poble-sec— ha donat formació musical a nois i noies dins de l'àmbit escolar però fora de l'horari lectiu. L'escola musical que és La Bàscula manté tot un seguit de tallers de diferents instruments dels quals en un any (dades de 2017) es fan 338 sessions i completa la dinamització d'aquests joves músics amb l'assaig de combos (223 sessions) que a final de trimestre presenten al públic el repertori en què han estat treballant. La Bàscula també ofereix al públic de la Marina i de tot el districte una programació musical estable organitzada en base als cicles Divendres Concert, Hivernacle (de format més petit, al bar, i orientats més al barri) i Take Away (TAW), que de tant en tant treu als carrers de la Marina concerts de rap o trap que s'hi escauen millor que a l'interior de l'equipament.

- La **Taula de Memòria Històrica de Sants-Montjuïc** es va crear a l'octubre de 2016 (PAD 2.5.2) amb l'objectiu d'aplegar iniciatives i esforços per a la recuperació i difusió de la memòria d'aquests barris. Ha servit, d'entrada, per impulsar amb la participació de tothom (veïns i veïnes a títol individual,

entitats i centres d'estudi, consellers i conselleres del Districte, historiadors, arqueòlegs i estudiosos d'aquest territori...) un cicle estable de xerrades de memòria històrica i d'història local dels nostres barris, per on han passat autors i autores del màxim interès:

- 'Guixos inquiets. La renovació pedagògica a finals dels anys seixanta a Sants, Hostafrancs i la Bordeta', a càrrec de Marina Subirats, Assumpta Sogas i Anna M. Torrent. Presentació del llibre amb capítols dedicats a les escoles Barrufet, Institució Montserrat, Lavínia, Liceu Sant Jordi, Magòria, Proa i Sant Medir. Sala Anselm Cartaïa, 18/02/2016.
- 'Les belles escoles per a barris obrers', a càrrec de Marc Cuixart Goday, professional del disseny d'interiors i la rehabilitació d'edificis històrics catalogats. Sala Anselm Cartaïa, 17/03/2016.
- 'De la fundació d'Esquerra a la proclamació de la República', a càrrec d'Agus Giralt, historiador. Sala Anselm Cartaïa, 14/04/2016.
- '1971, Can Clos resisteix. La lluita dels moviments veïnals dels barris de la Marina, l'antiga Zona Franca, per defensar una casa i un barri, al final del Franquisme', a càrrec d'Oriol Granados, historiador del Centre d'Estudis de Montjuïc. Sala Anselm Cartaïa, 26/05/2016.
- 'SEAT: 60 anys de lluita obrera', a càrrec de Carlos Vallejo, de l'Associació Memorial Democràtic dels Treballadors de Seat. Sala Anselm Cartaïa, 20/10/2016.
- 'L'arquitectura industrial de SEAT: la modernitat arquitectònica dels anys cinquanta', a càrrec de l'historiador Francesc Prieto Rius. Sala Anselm Cartaïa, 10/11/2016.
- 'Joan Peiró (1887-1942). Cooperativisme, cultura i revolució social', a càrrec de Miguel Garau Rolandi. Sala Anselm Cartaïa, 27/05/2017.
- 'Refugis antiaeris de la Guerra Civil: darreres troballes a Sants-Badal', amb la participació de Josep Bertran, del Servei d'Arqueologia de Barcelona. Sala Anselm Cartaïa, 10/07/2017.
- 'Celestina Vigneaux i l'escola de pàrvuls d'Hostafrancs', a càrrec de Carles Hernández, llicenciat en Humanitats i autor de la biografia de Vigneaux. Sala Anselm Cartaïa, 21/09/2017.
- 'La Cooperativa Model del s. XX i el patrimoni de Sants. 100 anys de canvis d'un espai cooperatiu', a càrrec de Marta Sánchez Natera, especialista en conservació, restauració i gestió del patrimoni. Sala Anselm Cartaïa, 15/02/2018.
- Simbologia franquista a Sants-Montjuïc. L'habitatge i la propaganda feixista', a càrrec d'Alfons Vidal Taboada, historiador. Biblioteca Francesc Candel, 21/02/2018.

- 'El Modernisme perdut al marge esquerre de Barcelona', a càrrec de Raquel Lacuesta, historiadora de l'art, i Xavier González Torán, periodista, presentant el llibre coeditat per l'Editorial Base i l'Ajuntament de Barcelona. Sala Anselm Cartaïa, 28/02/2018.
- 'Barcelona en construcció. Leopoldo Plasencia', a càrrec d'Isabel Segura, historiadora, i de Laia Foix, coordinadora del Departament de Documentació i Investigació de l'Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya (IEFC) i membre de Fotoconnexió, presentant el llibre *Barcelona en construcció, 1940-1970. Fotografies de Leopoldo Plasencia*. Sala Anselm Cartaïa, 22/03/2018.
- 'Jaume Aiguader. La nació popular'. Presentació del llibre a càrrec del seu autor, Manuel Pérez Nespereira, doctor en història per la Universitat de Barcelona. Sala Anselm Cartaïa, 19/04/2018.
- 'Sissi, l'emperadriu d'Àustria que va venir a la Creu Coberta', a càrrec de Josep M. Villarrúbia-Estrany. Sala Anselm Cartaïa, 1/10/2018.
- 'La Canadenca. De Toronto al Pallars. Il·luminant ciutats, modernitzant el país', a càrrec de Martí Boneta Carrera, historiador i coautor de *L'electricitat al Pallars Jussà, 1911-1940. Imatges d'un temps i d'un espai*. Sala Anselm Cartaïa, 17/01/2019.
- 'La vaga de la Canadenca a través de la premsa de l'època', a càrrec de Josep Guzmán, historiador i membre del Centre de Recerca Històrica del Poble-sec (CERHISEC). Biblioteca Poble-sec - Francesc Boix, 23/03/2019.

També s'han organitzat les següents exposicions:

- "SEAT: 60 anys de lluita obrera", a la seu del Districte del 18 d'octubre al 4 de novembre de 2016.
- "L'arquitectura industrial de SEAT: la modernitat arquitectònica dels anys cinquanta. L'obra dels arquitectes César Ortíz-Echagüe i Rafael Echaide", a la seu del Districte del 8 al 18 de novembre de 2016.
- "En moviment[s]. Dones de Barcelona, 1976-2016", del Comissionat de Programes de Memòria. A la seu del Districte del 2 al 31 de març de 2017. Amb taules rodones i cinefòrums.
- "1975 Els regidors del No al català" i "El No al català i el naixement del Secretariat", del 28 de març al 15 d'abril de 2017 a les Cotxeres de Sants.
- "Els barris de barraques a Montjuïc, Sants i les Corts". Sala Anselm Cartaïa, del 20 d'abril al 23 de juny de 2017.

- ‘Els primers trets de Francesc Boix’, del 8 al 26 de maig de 2018 a la Sala Lluïsa Franch de les Cotxeres de Sants, amb tot un programa d’activitats paral·leles tot recordant l’horror dels camps de concentració nazis.

Des de la Taula de Memòria Històrica hem donat suport a la celebració d’esdeveniments simbòlics com el cicle d’activitats dedicat l’any passat a Francesc Boix, “el fotògraf de Mauthausen”, o la trobada d’antics barraquistes a Montjuïc el 7 d’octubre de l’any passat i hem impulsat la senyalització, amb plaques informatives o bé intervencions més artístiques, de punts del nostre territori on es concentra la memòria de totes les èpoques passades i massa sovint oblidades:

- Commemorant el 80è aniversari de la Guerra Civil a Barcelona, el 19 de juliol de 2016 es va fer, davant del Refugi 307, la lectura del poema de Pere Quart *Oda a Barcelona* i la cantada d’un fragment de l’*Oda a l’alegria* per corals del districte.
- Plaques de carrer al passatge d’Antonio Ruiz Villalba i a la plaça del Moviment Obrer, a la Marina.
- Faristol commemoratiu del Congrés de Sants al carrer del Vallespir, 12, on hi hagué la seu de l’Ateneu Racionalista.
- Mural *Lluita obrera i el Congrés de Sants* de l’artista urbà Roc Blackblock sobre el mur lateral de la Casa del Mig.
- Placa de carrer a la plaça de Joan Peiró, a Sants.
- Tres visites al refugi antiaeri 819 de la Guerra Civil, a la plaça de Bonet i Muixí.
- Recorregut guiat pel barri d’Eduard Aunós, antigament conegut com les “Cases barates”. Organitzat pel Centre Cívic Casa del Rellogge – Sala Pepita Casanellas dins del cicle ‘De la indústria a la cultura’.
- Faristol informatiu sobre Francesc Ferrer i Guàrdia al costat del monument dedicat al pedagog, activista i lliurepensador que hi ha al Parc de Montjuïc, a tocar de l’avinguda de l’Estadi.
- Quatre plaques de memòria en espais públics de la Marina guanyats gràcies a la lluita veïnal: el Centre Cívic Casa del Rellogge i els jardins de Can Farrero, el Centre d’Atenció Primària Carles Ribas, el Complex Esportiu Municipal i l’Espai Jove de la Bàscula i els jardins de Can Sabaté. Proposta de la Taula de Memòria Històrica de la Marina assolida dins del Pla de Barris.

- El **règim franquista** va fer instal·lar 401 **plaques a les façanes d'edificis d'habitatges** construïts als barris de Sants-Montjuïc amb diverses ajudes públiques o sota l'empara de l'Instituto Nacional de la Vivienda. L'any 2017 quedaven encara 162 d'aquestes plaques, segons el recompte dut a terme per l'historiador Alfons Vidal Taboada per encàrrec del Districte de Sants-Montjuïc. Llavors es va decidir retirar-ne les 117 que contenien simbologia feixista, tal com preveu la **Llei 52/2007 de la Memòria Històrica**. Primer es va avisar les comunitats de veïns de les escales afectades. Un mes després la brigada municipal les va anar treient. Primer es van dipositar a l'Arxiu Municipal del Districte, on les comunitats esmentades —que en són les propietàries— les han pogut reclamar, tot i que mai més no es podran tornar a exposar a l'espai públic. Finalment han estat traslladades al Museu d'Història de Barcelona. Abans o després, tots els districtes de Barcelona han retirat les plaques franquistes dels habitatges, d'acord amb el Comissionat de Programes de Memòria.
- La diversitat cultural és especialment rica als nostres barris, que acullen persones amb orígens molt diversos. Per això durant aquest mandat s'han dut a terme accions de **promoció de les perspectives interculturals** (PAD 1.8.1) en totes les àrees del Districte de Sants-Montjuïc. Més enllà de la tasca continuada d'informació i assessorament personalitzat de les persones nouvingudes que duu a terme el Servei d'Orientació i Acompanyament per a Persones Immigrades (SOAPI), el Districte impulsa una acció transversal per implicar aquestes persones en les dinàmiques socials dels seus barris, superant qualsevol possible barrera cultural que hi pugui haver o es pugui construir a partir de falsos estereotips o problemes de convivència.

Per exemple, el projecte **Càpsules d'Interculturalitat** (de la Direcció de Comerç) ofereix mediació i formació especialitzada als i les comerciants per superar barreres culturals i fer pinya pel comerç de proximitat. Al Poble-sec, la feina s'ha centrat en la comunitat pakistanesa, però també s'han impulsat processos similars als eixos comercials de Sants, Sants-Badal i la Marina, sobretot amb la comunitat xinesa i les associacions de comerciants respectives.

Però aquesta tasca de promoció de la interculturalitat no és assumible només des de l'administració, sinó que necessita sempre la implicació dels col·lectius i d'entitats que treballen en l'acollida, el coneixement del territori i l'organització de trobades grupals, especialment entre joves. I

per això s'ha treballat de forma continuada amb elles atorgant-hi subvencions i fent seguiment dels seus projectes a cadascun dels barris (PAD 1.8.3). Així, són bons exemples d'aquesta tasca l'associació sociocultural **La Formiga**, que des del 2006 treballa al Poble-sec per cobrir noves necessitats socials relacionades amb l'arribada de persones nouvingudes d'orígens i realitats molt diverses. O l'associació **Generación Guineo-Catalana Virgen de Bisila**, que, ben present a la dinàmica cultural dels barris de la Marina, integra i dona visibilitat a les famílies amb orígens de qualsevol de les ètnies de Guinea Equatorial.

L'any 2017 s'ha fet un estudi diagnòstic de la realitat intercultural del Poble-sec que ha servit de base per a un nou **treball continuat de cooperació amb associacions de persones d'origen divers**. L'any passat vam començar a propiciar una sèrie de trobades amb aquestes associacions que, amb el suport dels equipaments i serveis municipals que hi ha al barri, volen construir una programació intercultural estable al Poble-sec.

- **L'esport**, a més d'un hàbit saludable, **també és cultura** i té el mateix poder de transformació social que la resta d'activitats explicades fins al moment. Per això, durant aquest mandat, s'ha treballat per promocionar-lo tant a l'**espai públic** (PAD 1.11.1) com dins dels **equipaments** específicament esportius, que necessiten millorar i augmentar al nostre districte (PAD 1.11.3). Alhora, s'ha mantingut el suport econòmic i tècnic als clubs dels barris de Sants-Montjuïc, a l'esport escolar i a tota l'activitat extraescolar que ofereixen aquests clubs.
 - Al setembre de 2017 es va estrenar el **Poliesportiu la Marina**. El nou pavelló del carrer de l'Energia, al qual s'accedeix pel número 10 del carrer del Coure, consta de 2.500 metres quadrats amb una pista poliesportiva i grades, un vestíbul amb control d'accés, infermeria, vestidors, despatx i magatzems. La inversió per fer-lo realitat va ser de 3,6 milions d'euros. El pavelló es va construir sobre una gran parcel·la de 18.525 metres quadrats on també hi ha el camp de futbol i altres equipaments públics. El projecte ja havia estat consensuat amb el veïnat durant el mandat anterior. Ara el barri reclama també la construcció d'una piscina i aquest projecte, que no hauria estat convenient acumular a l'anterior perquè s'haurien endarrerit tots dos, ja està encarregat d'acord amb l'Institut d'Esports. Així doncs, la piscina també es podrà fer realitat durant el proper mandat.

- En procés de licitació es troba el concurs per construir la nova escola bressol, espai familiar i **poliesportiu del carrer de Roger**. Així, el nou equipament esportiu del barri de Sants-Badal formarà part de l'edifici públic dissenyat a partir de la proposta de l'arquitecte Alfonso de Luna, guanyador del concurs convocat el 2016 a tal efecte. Aquest pol d'equipaments, junt amb l'ambulatori contigu a punt d'inaugurar-se, soluciona la manca greu de serveis públics en aquest barri.
- L'any 2015 es van dur a terme unes obres necessàries de millora del camp de futbol de la Satalia. El camp de futbol 7 es va pavimentar amb gespa artificial, s'hi va afegir una filera de graderia i es va reforçar l'estructura dels vestidors i mur de contenció de la cantonada nord del recinte. S'ha projectat la renovació de la gespa del camp de futbol 11, una obra que queda pendent d'execució (247.500 €).
- La compra de solars a la Generalitat al sector de Can Batlló-Magòria (l'any 2016 en el marc de l'acord per finançar l'arribada del metro a la Marina) i la posterior modificació del Pla General Metropolità en aquest àmbit inclou un total d'11.157 metres quadrats de sòl esportiu. Això no només permetrà **recuperar l'històric camp de futbol de Magòria**, suprimit fa vuit anys, sinó també incorporar-hi **altres pistes i instal·lacions esportives**. El projecte del nou pol d'equipaments per a la pràctica de l'esport al barri de la Bordeta i tota la zona central del districte s'ha anat concretant amb la participació de les entitats esportives i tirarà endavant al costat dels equipaments sociosanitaris, l'habitatge públic i les zones verdes previstes al pla urbanístic.
- Una petita inversió municipal ha permès canviar els usos de la **pista esportiva de la plaça de la Farga** per millorar-hi la convivència. L'ús intensiu d'aquesta pista per part d'un grup d'adults, que cada cap de setmana hi disputava campionats esportius, impedia que la resta del barri pogués gaudir-ne. Ara la pista gran s'ha transformat en dues de petites instal·lant-hi al mig dos bancs per seure; i a les bandes, porteries infantils i cistelles de bàsquet.
- Aquest any es construirà el **parc de patinatge** de prop de 3.000 metres quadrats que al 2017 es va començar a dissenyar a la Marina amb la participació del veïnat i, específicament, del col·lectiu de patinadors i *skaters* d'aquests barris. Tant aquest procés participatiu com les obres

licitades per un milió d'euros formen part del Pla de Barris de la Marina. El projecte preveu crear a la **plaça del Moviment Obrer** tres espais diferenciats per a la pràctica d'esports sobre patins. D'una banda, una àrea d'ús intensiu de 2.000 metres quadrats que inclourà la part més activa del parc de patinatge. D'altra banda, s'aprofitaran les espirals per convertir-les en piscines patinables o bols. També hi haurà una zona d'iniciació, lliure d'obstacles, situada a la zona inferior de la intervenció. En aquest espai es podrà iniciar la pràctica del patí.

- Fa anys que es va detectar al Poble-sec la necessitat d'espais adequats per a la pràctica del criquet per part de joves d'origen pakistanès o bengalí, que han trobat en aquest esport un element identitari però també d'apoderament i creixement personal. Calia garantir l'accés igualitari al criquet en relació amb la resta d'esports, dignificar la seva pràctica amb uns espais adequats i generar espais de reconeixement mutu i interacció positiva amb altres comunitats i esports. El suport municipal al projecte permet que ara desenes de joves entrenin cada dissabte al Camp Municipal Julià de Campmany amb el seu **equip de criquet juvenil, el primer que es va establir a tot Barcelona**. També comencen a formar-se joves jugadores de criquet a l'Institut Consell de Cent, que ofereix aquest esport com a activitat física i extraescolar a les noies. Un dels objectius del projecte Criquet jove a Barcelona és la creació i expansió d'equips femenins, pensats com a espais de seguretat per a l'apoderament de dones joves de diversos orígens, fet que fa interaccionar la diversitat cultural amb el gènere.

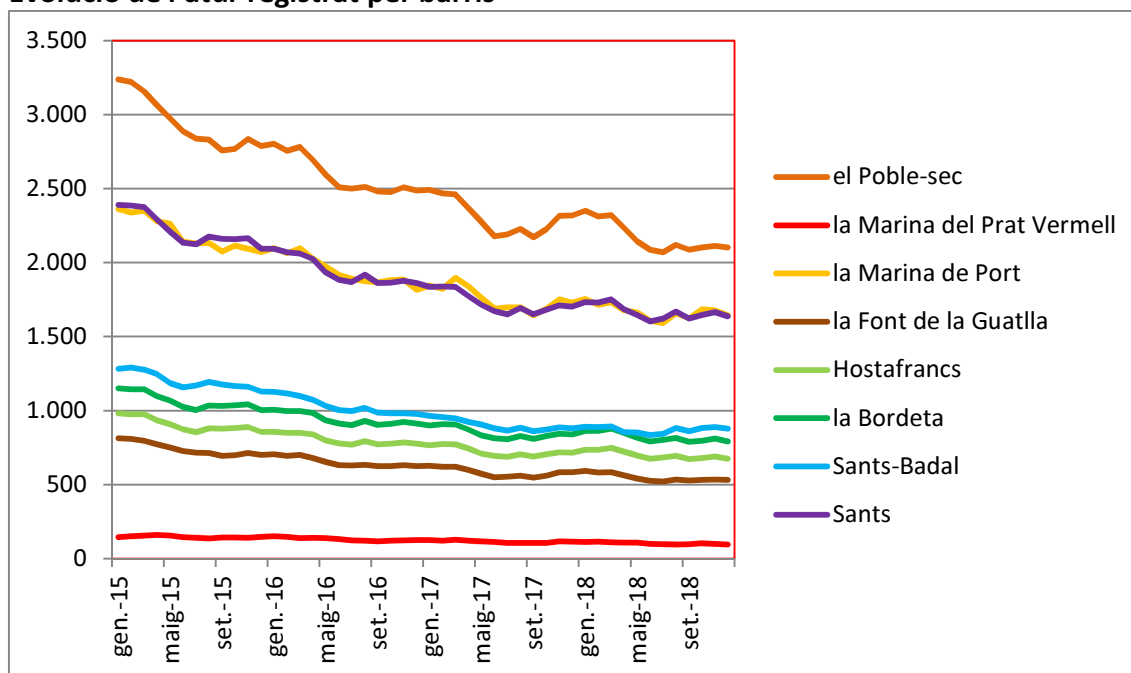
Eix 2: Economia plural

Una Barcelona amb empenta per a una economia plural

IV. Una economia plural al servei de l'ocupació de qualitat

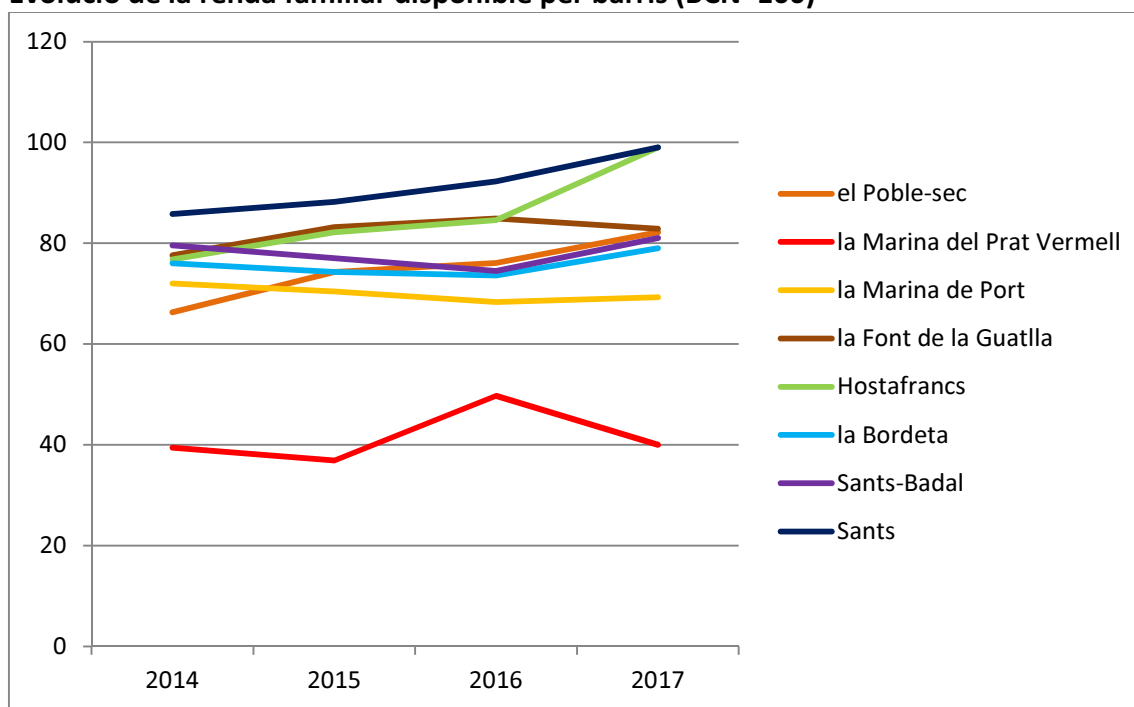
Els darrers quatre anys l'economia de la ciutat ha avançat de forma sostinguda en la recuperació de l'activitat, amb creixements del PIB superiors al 3%. El repte durant aquest mandat ha estat traduir aquest creixement en **creació d'ocupació de qualitat i reducció de les xifres d'atur**, especialment entre els col·lectius més vulnerables com són les dones, els joves i les persones adultes en situació d'atur de llarga durada. En aquest sentit, tots els barris de Sants-Montjuïc se n'han sortit. En tots ells, el nombre de persones inscrites com a demandants d'ocupació en acabar 2018 és considerablement inferior que quatre anys enrere. Al conjunt del districte, el nombre de persones en situació d'atur ha baixat de 12.363 al gener de 2015 a 8.358 al desembre 2018, el que representa una reducció del 32,4 %.

Evolució de l'atur registrat per barris

En aquest context de recuperació econòmica, correm el risc que la forta crisi financera i productiva que hem patit durant els darrers 10 anys acabi deixant seqüeles en forma de creixement de la desigualtat i la pobresa, amb la cronificació de les situacions d'exclusió social. Per evitar-ho, es promou la transició cap a un model socioeconòmic millor integrat a la diversitat del nostre territori, que generi més ocupació i de més qualitat, tot posant **l'economia al servei de les persones**. Aquest model utilitza els recursos naturals de la manera més eficient possible per generar **el mínim de contaminació**. I incorpora una mirada conscient sobre **l'economia de les cures** que, sovint des de la invisibilitat, sosté la nostra economia productiva.

Evolució de la renda familiar disponible per barris (BCN=100)

Tot seguit explicarem l'estratègia i les accions impulsades a Sants-Montjuïc per promoure l'esmentat model de creixement econòmic sostenible amb mecanismes de garantia de la cohesió social. Però d'entrada hem de constatar que, durant els darrers quatre anys, aquest creixement s'ha traduït en **increments de la renda disponible** a tots els barris llevat de la Marina. La Renda Familiar Disponible (RFD) és un índex elaborat per Barcelona Economia i el Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament per determinar la distribució territorial de la renda en base a diverses variables marca com la qualificació acadèmica de la població, la situació laboral, el nombre i la potència dels cotxes, i els preus de l'habitatge de segona mà.

Amb el conjunt de Barcelona com a índex 100, **tots els barris de Sants-Montjuïc continuen per sota de la mitjana de la ciutat**, però Sants i Hostafrancs han anat escalant entre 2014 i 2017 fins arribar a 99. La Font de la Guatlla seguia una evolució paral·lela, però el darrer any se n'ha despenjat i cau a 82,9. **La Bordeta (79) i Sants-Badal (81)** es recuperen el 2017 de les caigudes d'anys anteriors i **passen del segment de renda baixa a mitjana baixa**. També **el Poble-sec**, que queda fins i tot **una mica per sobre (82,2) partint d'un índex molt més baix (66,3 al 2014)**. La Marina de Port es manté en aquest segment de renda baixa, perquè de fet ha perdut prop de tres punts entre 2014 i 2017 (69,3). Amb un índex d'RFD de 40 a l'any 2017, **la Marina del Prat Vermell és actualment el segon barri més pobre de tota la ciutat**. La seva dimensió demogràfica (actualment, només 1.150 residents) fa que el cas de la Marina del Prat Vermell sigui poc representatiu del conjunt del districte i de la ciutat, però sí ben significatiu del risc de creixement de les desigualtats i la pobresa a què ens enfrontem. Al conjunt del districte, la Renda Familiar Disponible ha anat creixent de forma sostinguda durant els darrers quatre anys, del 75,8 de 2014 fins al 84,6 de 2017. Així doncs, fins aquest darrer any no s'ha arribat a superar el 82,5 d'abans de la crisi (2007).

- A finals de desembre de 2017 es va aprovar, com a mesura de govern, el **Pla de Desenvolupament Econòmic (PDE) de Sants-Montjuïc** (PAD 2.1.4, PAM 2.1.5). Elaborat pel Districte de Sants-Montjuïc i la Direcció de Desenvolupament de Proximitat de Barcelona Activa a partir de propostes de 49 entitats del teixit veïnal, comunitari, empresarial, comercial i social, és el full de ruta per a la dinamització i transformació socioeconòmica del districte fins al 2021. El PDE ordena i articula algunes accions, impulsades tant des de Barcelona Activa i com des d'altres àrees, i impulsa noves accions amb un alt component innovador. En total, s'ha previst destinar-hi **un milió i mig d'euros a l'any** fins al 2021 per tirar endavant 41 actuacions distribuïdes en quatre eixos i **vuit línies estratègiques**:

1. Millorar el coneixement de la realitat socioeconòmica.
2. Reforçar el comerç de proximitat.
3. Promoure activitat econòmica sostenible i de qualitat.
4. Impulsar l'ocupació de les persones en situació d'atur.
5. Lluitar contra les condicions de precarietat laboral.
6. Integrar les accions d'impuls de l'ocupació al districte.
7. Impulsar una major contractació pública socialment responsable.
8. Promoure i impulsar l'economia social i solidària.

El Grup Motor del PDE de Sants-Montjuïc es reuneix mensualment per compartir estratègia, coordinar intervencions i informar-ne. Ha esdevingut l'espai natural on tractar els temes de Sants-Montjuïc per part de les àrees de promoció econòmica de l'Ajuntament: Direcció de Comerç, Comissionat d'Economia Social i Solidària, Direcció de Turisme, direccions operatives de Barcelona Activa (Ocupació, Empresa, Formació, etc.) i Pla de Barris. A més, complementant l'equip tècnic de dinamització econòmica de Treball als Barris (una tècnica a la Marina i un tècnic a Poble-sec), s'ha dotat el Districte d'una estructura d'**expertes en desenvolupament econòmic**, treballant de forma coordinada amb la Gerència i la Direcció de Serveis a les Persones i Territori. Però el principal element diferencial del PDE és la seva **governança ciutadana**: s'ha establert una dinàmica de diàleg periòdic i treball conjunt amb les entitats del territori per coproduir projectes de desenvolupament econòmic.

Sants-Montjuïc és el districte de Barcelona amb més superfície destinada a l'activitat industrial (49,2%) i acull més de 1.700 empreses en aquest sector. Però tot aquest potencial econòmic no està repercutint prou en el veïnat, perquè massa sovint els perfils requerits per les empreses no coincideixen amb els de la gent que viu al barri. A la nova **Taula d'Empreses de Sants-Montjuïc** —a la qual participen activament una dotzena d'empreses com Santiveri, Sertram, Airpharm, Bauhaus, Aigües de Barcelona, Quadis o el Port de Barcelona— es posen en comú les seves demandes i les necessitats formatives i d'inserció que té el veïnat. Per impulsar l'economia a petita escala, dins de cada barri, es reconeix el **paper fonamental de les petites entitats, microempreses, associacions, persones individuals, comerços, serveis de proximitat i emprenedors**. L'objectiu de la Taula d'Empreses i de tot el PDE és generar entre ells les sinergies necessàries per crear ocupació i riquesa a l'abast de tothom.

- Pel que fa a accions generals de promoció directa de l'activitat econòmica i l'ocupació de qualitat (PAD 2.1.4), durant aquest mandat s'han gestionat dos programes d'ajuts a empreses:
 - **Barcelona es compromet** ha ofert ajuts a la contractació estable de les persones amb més dificultats d'accés al mercat laboral. Des de la seva posada en marxa a finals de 2014 fins el 30 de juny de 2017, va concedir 789 ajuts a tota la ciutat, amb una dotació total de 6,5 milions d'euros.

- Al 2017 es va posar en marxa el nou programa d'ajuts per al foment de la contractació de qualitat, ***Bona feina, Barcelona!***, dotat amb 3,5 milions d'euros. Aquest programa ofereix a les empreses ajuts de fins a 12.000 euros per cada nou contracte de, com a mínim, 12 mesos de durada que facin amb persones en risc d'exclusió social o amb residència en barris d'actuació preferent (entre els quals hi ha la Marina, el Poble-sec i la Bordeta) i que hagin participat en accions de formació i/o orientació laboral. També ajuts de fins a 10.000 euros per a la contractació de persones majors de 40 anys en situació d'atur de llarga durada o participants en programes i/o itineraris d'inserció laboral de Barcelona Activa. En total, l'any 2018, han estat **53 persones residents al districte les que han estat contractades amb aquests ajuts**, dels quals s'han beneficiat 30 empreses.
- A través de Barcelona Activa, l'any 2017 es va obrir una nova convocatòria d'ajuts amb el nom ***Impulsem el que fas***, per finançar projectes que impulsen l'economia dels barris. Es tracta de donar suport a projectes territorials que fomenten l'ocupació, l'emprenedoria i l'empresa, les economies comunitàries i la innovació social i digital (PAM 2.2.6). Una desena de projectes vinculats a barris de Sants-Montjuïc van rebre ajudes en la primera convocatòria. La dinàmica s'ha mantingut a la convocatòria de 2018 i n'hi haurà que tindran continuïtat a la del 2019, ja en marxa.
- Sants-Montjuïc no és aliè a les dinàmiques generals de pèrdua del comerç de proximitat causades per **noves formes de consum**, vinculades al comerç electrònic i a la proliferació de grans superfícies. Dins del territori del districte, el petit comerç mostra una implantació territorial molt desigual, amb **cinc eixos comercials** potents i una manca d'activitat comercial als carrers que queden lluny d'aquests eixos. A més, en determinades zones les botigues més tradicionals tendeixen a ser substituïdes per altres negocis vinculats als serveis o al comerç destinats als i les turistes o població d'alt poder adquisitiu.

Per revertir aquestes dinàmiques, el Districte de Sants-Montjuïc desplega tot un seguit d'accions orientades a **potenciar la competitivitat de petites botigues i establiments**, així com a dissenyar **estratègies contra la desertització comercial** (PAD 2.1.5) i per **promoure-hi l'associacionisme comercial** (PAD 2.1.2). Així ho preveia el Pla de Comerç aprovat l'any 2014 i així ho recull el PDE del 2017, posant aquestes accions de promoció comercial en el context de l'estratègia general per al desenvolupament

econòmic de Sants-Montjuïc. Les accions s'emmarquen també dins l'Estratègia de Reforç i Projectió del Comerç a Barcelona (2017-2019).

Per millorar la competitivitat del comerç de proximitat, hi ha botigues que necessiten actualitzar-se en matèria de gestió, imatge o producte. El programa **Obert al futur** (PAD 2.1.6) els ofereix sis càpsules formatives en gestió empresarial, màrqueting i comunicació digital. Aquestes càpsules de Barcelona Activa s'han impartit a la seu del Districte en horaris adaptats a la disponibilitat dels comerços. A més, a través del programa **Comerç a punt** (PAD 2.1.6), s'ofereixen 12 hores d'assessorament individualitzat a comerços en matèries com les estratègies de venda, l'aparadorisme, la fidelització, el màrqueting, la gestió de clientela o comptabilitat. En la segona edició d'aquest programa, entre el juny de 2018 i el gener de 2019, han participat una vintena de comerços del districte. I en la primera edició, altres vint.

El programa de la Xarxa Comercial en Creixement també ofereix **formació a les associacions de comerciants**, per ampliar les competències tant de llurs juntes directives com dels tècnics i tècniques de dinamització que hi treballen. És una vessant més de la tasca continuada de suport a l'autoorganització comercial i la modernització d'aquestes entitats, vetllant per la incorporació de la mirada de gènere i la participació de les dones en les entitats comercials. L'associacionisme comercial és un valor per a la vida econòmica, social i comunitària dels barris.

- **Coòpolis, l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona**, es va instal·lar al maig de 2017 a Can Batlló (PAD 2.2.5, PAM 2.2.3). Des de les naus de l'antic recinte industrial de la Bordeta es desenvolupen ara les activitats de formació, acompanyament i difusió de l'economia social, solidària i cooperativa per a tota la ciutat de Barcelona, dins la xarxa formada per una desena d'ateneus similars distribuïts per tot Catalunya gràcies al programa AraCoop del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. El Districte de Sants-Montjuïc va invertir 60.000 euros en l'adequació d'una primera oficina de Coòpolis al Bloc 8, a la qual s'han afegit aules de formació i on ara es construeix també un petit viver de cooperatives. A mesura que l'ateneu es consolidi, i perquè pugui seguir creixent, el Comissionat d'Economia Cooperativa, Social i Solidària i Consum té en projecte la rehabilitació i adequació de 4.300 m² de sostre al Bloc 4, amb una inversió total de set milions d'euros. En aquesta nau hi haurà nous espais per a la

incubació d'empreses i per atendre iniciatives individuals o col·lectives, a més dels actuals serveis de formació, acompanyament i suport en la gestió.

- Als barris de Sants-Montjuïc hi ha 96 cooperatives, 105 societats laborals, 264 entitats del tercer sector social, sis empreses d'inserció o centres especials de treball, una banca ètica, tres plataformes de gestió comunitària d'equipaments públics, set grups de consum agroecològic, quatre horts urbans o comunitaris i quatre mercats d'intercanvi o bancs del temps. Tot plegat suma **mig miler d'iniciatives d'economia social i solidària, l'11% de les 4.718 que es compten a tota la ciutat** (segons el darrer informe *L'economia social i solidària a Barcelona*, amb dades de 2015).

El moviment cooperatiu està ben arrelat al districte i és prou autònom com perquè el seu lideratge del teixit comunitari sigui especialment remarcable. És per això que l'estratègia del Districte de Sants-Montjuïc per promoure el cooperativisme i totes aquestes iniciatives d'economia social i solidària ha passat per prestar **suport a projectes aglutinadors a cada barri** (PAD 2.2.1). Així, per exemple, per tal de donar empenta als projectes comunitaris i cooperatius del Poble-sec, s'ha cedit a l'associació CooperaSec un petit espai al costat de la Biblioteca Poble-sec - Francesc Boix, al carrer de Blai. CooperaSec també rep subvenció a través del programa *Impulsem el que fas*. Amb el cinema cooperatiu Zumzeig, a Hostafrancs, es va donar suport als projectes Vermuts Solidaris i Cinema a la Plaça que van organitzar amb l'Impuls Cooperatiu de Sants. A la Marina, a través del Pla de Desenvolupament Econòmic, s'ha impulsat una taula d'economia social i solidària (PAD 2.2.4).

També s'ha donat suport de comunicació i d'infraestructures al Mercat de Pagès quinzenal que es fa actualment a la plaça de Bonet i Muixí. I al Mercat de la Terra organitzat per l'associació Slow Food BCN als jardins de les Tres Xemeneies, que ha passat de mensual a setmanal (cada dissabte), amb subvenció i bonificació de les taxes per poder ocupar l'espai públic amb aquests fins.

- Des de 2017, els projectes d'economia solidària, cooperativa i comunitària de Sants surten un dia de primavera al carrer (de fet, a la plaça de Bonet i Muixí) per compartir una jornada d'activitats, xerrades i activitats culturals amb les veïnes i veïns del barri. L'any passat, aquesta **Primavera Cooperativa** organitzada per l'Impuls Cooperatiu de Sants es va replicar a

la Marina i al Poble-sec amb el suport de Coòpolis, així que ara també es fa una fira d'economia social i solidària per aquestes dates en aquests barris (PAD 2.2.2). Una quinzena de cooperatives van ser presents a la I Fira d'Economia Social, Solidària i Cooperativa de la Marina, organitzada per l'Ateneu l'Engranatge a la plaça de la Marina de Sants (26/05/2018). La I Fira d'Economia Social i Solidària del Poble-sec, organitzada per CooperaSec, va tenir lloc el 8/05/2018 al Paral·lel. Es va fer coincidir amb l'11a Mostra de Comerç, Benestar i Salut de l'Associació de Comerciants del Poble-sec i el Paral·lel, formant així un gran aparador al carrer de totes les economies del barri.

- La **taula d'artistes i artesans de Sants-Montjuïc** va començar a gestar-se en converses amb aquests col·lectius del Poble-sec, però el seu abast ha anat augmentant per apropar-se als col·lectius similars ja organitzats a Sants i a la Marina. Per ajudar a fer créixer aquest projecte, s'hi ha atorgat una subvenció del programa *Impulsem el que fas* i també han rebut formacions especialitzades per part de Barcelona Activa (projecte *Fet amb cor*). A hores d'ara es manté el contacte i la col·laboració per impulsar les respectives programacions culturals i una possible fira anual de tot el districte.
- La **Marina i el Poble-sec** són els barris del Districte de Sants-Montjuïc amb més persones a l'atur. Amb l'objectiu de millorar l'ocupabilitat de persones joves amb poques oportunitats que viuen majoritàriament en aquests barris, el Districte de Sants-Montjuïc ha impulsat durant els darrers anys diversos **cursos de formació amb un clar impacte comunitari**, garantit per la participació en l'organització mateixa de diverses entitats del barri. Com diu el PDE, es tracta d'implicar en el desenvolupament econòmic dels barris actors que fins ara no hi participaven i fer-ho, a més, amb accions molt localitzades, vinculades a les necessitats i oportunitats de creixement del propi territori. Concretament, fins ara, s'han impulsat diverses edicions d'aquests tres cursos d'experienciació laboral:
 - Auxiliars de cuina / marmitons. Organitzat pel Districte i Barcelona Activa amb la col·laboració de la cooperativa Impulsem i la Coordinadora d'Entitats del Poble-sec. Se n'han fet o convocat dues edicions, una el 2018 de 150 hores de formació i una altra en marxa aquest 2019, de 223 hores. A cada edició han participat 15 joves del Poble-sec i de la resta del districte, en situació regular o irregular pel que fa a la documentació d'estrangeria. En completar el curs obtenen

el corresponent certificat d'experienciació laboral, que els ajuda a trobar feina.

- Formació en art urbà. Organitzat pel Districte amb la col·laboració del Departament de Joventut, Rebobinart i la Coordinadora d'Entitats del Poble-sec. Hi estan participant 10 alumnes que a finals de 2018 van cursar els continguts formatius i ara estan fent pràctiques per guanyar experiència laboral decorant les persianes dels comerços del barri. En total, reben 255 hores de formació teòrica i pràctica.
- Guies de natura. La primera edició d'aquest curs (60 h) es va organitzar l'any 2017 amb la col·laboració de l'empresa Naturwalks, el Centre d'Estudis de Montjuïc i la Fundació de Desenvolupament Comunitari. S'hi van formar una desena d'alumnes i l'any següent, que el curs es va ampliar a 72 hores, 10 més. Enguany, la tercera edició va orientada a l'enfortiment de les tasques de guiatge que duen a terme aquests alumnes. Dins del retorn social que inclouen aquests cursos, els i les alumnes han fet de guies en rutes gratuïtes adreçades al veïnat del districte.
- Des del Pla de Barris i Barcelona Activa també s'han impulsat altres projectes destinats a **millorar la realitat sociolaboral de la Marina i el Poble-sec**, i l'ocupabilitat de determinats col·lectius especialment desafavorits pel mercat laboral:
 - **Anem per feina** ofereix a joves d'entre 18 i 24 anys un primer contacte amb el món laboral a través d'un programa que combina formació amb la participació en una brigada de manteniment. Fan tasques de paleta, jardineria, electricitat i pintura. Són contractats per prestar serveis a diferents entitats de la Marina.
 - El programa **Barris d'oficis** s'adreça a col·lectius d'aturats o en situació de precarietat laboral. Combina la formació amb la contractació de 15 persones durant un període d'un any, a jornada completa, percebent almenys el salari mínim de ciutat (13.000 € bruts/any). Entre un 30% i un 40% de la jornada es dedica a la formació.
 - La Marina **dona** empenta és una formació específica per a dones amb idees d'emprenedoria en aquests barris. El programa es va dividir en dues fases: a la primera es van fer tutories individuals i a la segona es

va treballar la dinàmica de grup per crear un projecte conjunt i comunitari. A partir d'aquí s'ha generat un grup motor de dones que volen crear el seu propi negoci de neteja. Ara Barcelona Activa avalua quin suport pot continuar donant-hi perquè el projecte vegi la llum.

- **Recondueix** és un projecte per facilitar que vuit dones de la Marina es treguin el carnet de conduir autobusos i/o camions. A més d'evitar que es quedin sense feina, el programa aposta per inserir laboralment dones en un sector molt masculinitzat. A hores d'ara aquestes dones han finalitzat la formació i ja tenen el carnet. Estem en fase d'ajudar-les a trobar feina. Algunes empreses ja s'han interessat per contractar-les. El programa ha tingut tant d'èxit que s'està valorant la possibilitat d'impulsar-ne una segona fase perquè més dones hi puguin accedir.
 - A través de les subvencions *Impulsem el que fas* de Barcelona Activa, també s'ha donat suport al projecte **Més que cures**, dut a terme des de l'entitat CooperaSec. Mitjançant la formació i l'apoderament d'una desena de dones, s'ha creat una associació per oferir serveis domèstics de neteja, cangurs i cura de persones grans o dependents. A més, des de Més Que Cures també es vol donar suport a la clientela dels serveis, per tal de fer-ne un consum responsable i sostenible.
- Una de les línies estratègiques del Pla de Desenvolupament Econòmic de Sants-Montjuïc és lluitar contra les condicions de precarietat laboral. O sigui, no només promoure activitats econòmiques per generar ocupació de qualitat (nous llocs de treball) sinó també posar els mitjans per acabar amb les condicions de precarietat als llocs de treball existents. Amb aquest objectiu va començar a funcionar al setembre de 2018 el nou **Punt de Defensa dels Drets Laborals de Sants-Montjuïc**. Dos dies a la setmana (actualment són dimecres a la tarda i dimecres al matí), els advocats laboralistes que se'n fan càrrec assessoren els treballadors i treballadores que venen a consultar-los al despatx habilitat a la segona planta de la seu del Districte. L'assessorament, per al qual convé demanar cita prèvia per telèfon o correu electrònic, també s'ofereix a persones contractants. De fet, s'hi atenen persones de qualsevol sector sigui quina sigui la seva situació jurídica (regularitzada o no), si bé un dels principals interessos del Punt és sensibilitzar i atendre la precarietat laboral que pateixen les dones en general i en el sector de les cures en particular. A més de les atencions individuals, es realitzen sessions grupals formatives o de divulgació, així com accions de sensibilització a partir de la creació i difusió de materials.

V. Turisme sostenible

El turisme és un actiu econòmic clau per a Barcelona que cal protegir i defensar, però cal regular aquesta activitat per fer-la sostenible evitar que el seu creixement incontrolat i la massificació en alguns barris l'acabi fent incompatible amb la resta d'usos de la ciutat. El districte de Sants-Montjuïc compta amb un pol d'atracció turística de primer ordre que és **la muntanya de Montjuïc** i tots els equipaments culturals i esportius que s'hi ubiquen. El **Poble-sec** també es veu afectat per les dinàmiques de gentrificació i turistificació del centre de la ciutat. Aquest districte no és dels més afectats per aquestes dinàmiques, però als seus barris el turisme és una activitat important i la regulació per contenir, per exemple, el creixement del nombre de pisos turístics era del tot necessària també aquí. El **nombre d'habitatges d'ús turístic** a Sants-Montjuïc va passar de 1.137 l'any 2014 a **1.206 el 2016**, l'any en què es va aprovar el **Pla Especial Urbanístic d'Allotjaments Turístics** o PEUAT (PAM 2.5.7). La suspensió temporal de llicències per a nous allotjaments turístics dictada al juliol de 2015 ja va frenar aquest creixement, però les al·legacions acceptades després de l'aprovació definitiva del PEUAT encara van permetre aquest increment de 69 places al districte. Finalment, aquests 1.206 pisos turístics representen la meitat dels que hi ha al districte de l'Eixample, però el doble que a Ciutat Vella.

A banda de regular aquestes activitats i contenir el creixement descontrolat del turisme a la ciutat, la via per compensar el seu impacte sobre els barris és l'**Impost d'Estades en Establiments Turístics (IEET)**. El 2017 va ser el primer any en què l'Ajuntament va rebre el 50% del que aquesta taxa turística recapta a Barcelona (abans només n'arribava el 34%). El **Pla Estratègic de Turisme 2016-2020** (PAM 2.5.1) preveu destinar els fons provinents de l'IEET (més de cinc milions d'euros anuals) a projectes estructurals de gestió del turisme, iniciatives per realçar el territori i la comunitat, i projectes d'innovació social, a partir d'un pla d'inversions i finançament de projectes que es dissenya amb la participació dels Districtes. El Pla Estratègic de Turisme també aposta per crear nous atractius a partir de l'agenda cultural de la ciutat i la difusió del patrimoni material i immaterial, la història i la cultura popular, per tal d'enriquir el relat de la ciutat i descentralitzar-ne l'oferta.

- La majoria d'actuacions impulsades des del Districte de Sants-Montjuïc en aquest àmbit de turisme han estat finançades amb fons de l'IEET. Com

s'explicarà tot seguit, aquestes actuacions van tant en la línia de **millorar la convivència i el flux de visitants als espais de gran afluència** com de **generar nous atractius turístics que posin en valor el patrimoni** cultural, natural i arquitectònic dels barris de Sants-Montjuïc, també de cara als seus propis habitants.

Per fer més visible a la ciutadania i als visitants quins projectes han estat finançats amb l'impost turístic, aquest any s'ha creat un **distintiu** (la figura del panot barceloní amb una fletxa circular) que els identificarà. S'implantarà de forma progressiva per fer més clara i transparent la informació d'en què s'inverteix la taxa turística a Barcelona.

- Les **fonts de Montjuïc** reben aproximadament 2,5 milions de visitants anuals, en la seva major part turistes. En temporada d'estiu, a la zona s'han arribat a comptabilitzar més de 200 autocars itinerants, especialment concentrats a l'horari dels passis de la Font Màgica. Per regular aquests fluxos de visitants i facilitar l'accés pels passos de vianants, escales mecàniques i passarel·les, alhora que informar i evitar conductes incíviques, l'estiu de 2017 es va estrenar un dispositiu de **12 agents cívics** destinats a la zona les nits de dimecres a diumenge. El dispositiu es manté durant tot l'any, reduït a 10 agents cívics els mesos d'abril, maig i octubre, i a cinc entre novembre i març. Alhora, s'hi ha habilitat una ZonaBus per ordenar l'estacionament d'autocars turístics al voltant de Montjuïc. L'espai que ocupen aquests autobusos és limitat i han de pagar una taxa de 45 euros per franja d'estacionament.
- Per orientar els i les visitants, tot donant a conèixer la ubicació dels principals punts d'interès a Sants-Montjuïc, al llarg d'aquest mandat s'hi han dut a terme diversos projectes de **millora de la senyalística patrimonial i d'equipaments** (PAD 2.5.1). Entre 2015 i 2016 es va actuar en carrers i espais de la muntanya de Montjuïc, el Poble-sec i la Marina. Entre 2016 i 2017, les indicacions noves van arribar als barris de Sants, Hostafrancs, la Bordeta i Sants-Badal. En aquesta segona fase, el cost del projecte i la direcció d'obra va ser de 6.897 €, a càrrec dels fons de l'IEET.
- Com s'havia explicat al capítol anterior, des del 2017 s'han organitzat tres edicions de cursos de guies de natura per a persones en atur o precarietat laboral. La formació inclou la **creació d'itineraris interpretatius per la muntanya de Montjuïc**, que ja s'han posat en

pràctica gràcies al retorn social d'aquests cursos. Per tant, el projecte també s'ha finançant amb fons procedents de l'IEET. Concretament, el cost va ser de 5.417 € a l'edició de 2017 i de 20.614 € a la del 2018.

- L'antiga Tinença d'Alcaldia d'Hostafrancs es va construir l'any 1885 seguint el projecte de l'arquitecte modernista Jaume Gustà i Bondia. Les obres d'ampliació i decoració dutes a terme entre els anys 1908 i 1915, a càrrec de l'arquitecte Ubaldo Irazo i Eiras, van incorporar, entre molts altres elements d'interès, els vitralls noucentistes del Saló de Plens. Amb aquests orígens, l'actual seu del Districte de Sants-Montjuïc és una joia arquitectònica d'estil eclèctic, de gran valor patrimonial i interès històric. Per tal de donar-la a conèixer no només entre el veïnat sinó també per part del turisme interessat en l'arquitectura i el patrimoni cultural, s'ha plantejat el projecte de **museïtzació de la seu del Districte** (PAD 2.5.1). Per facilitar les visites autoguiades en qualsevol dia o moment de l'any, s'hi vol crear un centre d'interpretació de l'edifici i de la història dels barris de Sants-Montjuïc, amb panells informatius distribuïts pels racons de més interès per a la visita. Amb un cost fins ara de 116.000 euros, l'any 2018 se'n va fer l'avantprojecte i ara es treballa en la concreció de cadascuna de les actuacions a dur a terme, per a la qual cosa es convocarà el corresponent concurs d'execució de l'obra i les instal·lacions necessàries.
- Entre el desembre de 2017 i el gener de 2018 es van programar 11 **visites a la seu del Districte i altres llocs emblemàtics del barri amb grups de persones amb discapacitat intel·lectual**. Les visites eren guiades per monitors i monitores especialitzats, amb un llenguatge adaptat, que afavorien les dinàmiques de joc vivencial per tal d'apropar a aquest públic la història i el passat obrer i industrial de Sants-Montjuïc. L'activitat es va dur a terme en col·laboració amb la Fundació de Desenvolupament Comunitari i va tenir un cost total de 4.000 euros, procedents de la taxa turística. Hi van assistir prop de 120 persones de cinc entitats diferents.
- Els darrers anys, la programació de la Festa Major de Sants ha inclòs **rutes guiades per la història del barri**, amb visites a una selecció de llocs d'interès per explicar-la. Se n'han fet en anglès, en català i en castellà. També d'especialment adreçades a col·lectius amb diversitat funcional. Sempre en col·laboració amb les entitats del barri i

organitzadores de la festa, el Districte de Sants-Montjuïc només hi ha hagut d'aportar 900 euros.

- Amb el títol de ***La Bordeta, un barri en transformació***, l'any 2018 es van fer una vintena de rutes per aquest barri i el recinte de Can Batlló per donar a conèixer la seva història agrícola, industrial i ara de serveis (PAD 1.10.1). Formaven part del projecte Can Batlló Històric, coproduït amb l'entitat ArtiXoc, que ha rebut una aportació de 51.000 euros de fons de la taxa turística. Abans que les rutes, el gruix d'aquesta inversió va ser el que va permetre la teatralització de la història de Can Batlló, amb l'obra *En temps del senyor Muñoz*. Prop d'un miler d'espectadors van poder gaudir de l'espectacle de teatre comunitari representat del 7 al 9 de juliol de 2017 en el mateix entorn on als anys 40 del segle passat es van viure aquelles històries amb l'industrial Julio Muñoz Ramonet com a protagonista. L'obra escrita per l'historiador Agus Giralt se centrava en el dia a dia de la fàbrica, els seus treballadors i la gent del barri.
- L'any 2016 es va crear l'**app de rutes turístiques autoguiades per Sants-Montjuïc**. Elaborades amb la col·laboració d'experts coneixedors d'aquest territori i la seva història, l'aplicació proposa cinc rutes a peu per punts d'interès paisatgístic, patrimonial i cultural de la muntanya de Montjuïc i tots els barris del districte. Cada punt conté una descripció breu, per ser llegida al mòbil, en català, castellà o anglès. El públic al qual s'adreça l'aplicació és tant local com visitant d'arreu. L'app es pot descarregar en dispositius Android o amb l'iOS d'Apple.
- Des del 2015, Hostafrancs té un punt d'informació turística. Es tracta del **Meeting Point** creat per l'Associació de Comerciants de Creu Coberta en un solar municipal a l'inici d'aquest carrer, que s'ha vist modificat amb l'obertura del carrer de la Diputació (durant les obres es va haver de traslladar al carrer de Llobet). El Meeting Point, que rep suport del Districte de Sants-Montjuïc, és un centre cultural que dinamitza el barri promovent tota mena d'iniciatives artístiques i solidàries. Però també un espai d'atenció i acollida de turistes que hi arriben des de / anant cap a la plaça d'Espanya, abans de pujar a Montjuïc o bé d'endinsar-se pels carrers de Sants, Hostafrancs i la Bordeta. Al Meeting Point se'ls informa sobre el comerç, el patrimoni cultural i tots els punts d'interès de l'entorn.

Eix 3: Transició ecològica

Una Barcelona més humana i en transició ecològica

VI. Ecologia urbana i mobilitat sostenible

Barcelona té un greu problema de qualitat de l'aire, atès que supera fa anys els límits de contaminació atmosfèrica marcats per l'Organització Mundial de la Salut. L'estació de la Xarxa de Vigilància i Previsió de la Contaminació Atmosfèrica situada als jardins de Can Mantega no arriba als nivells de les de Gràcia o l'Eixample, però a la ciutat tots patim la contaminació de tots. Complir amb els límits de l'OMS evitaria com a mínim 350 morts prematures per causes cardiovasculars a Barcelona, i gairebé 1.500 ingressos hospitalaris per problemes respiratoris cada any. L'estratègia municipal contra la contaminació atmosfèrica (PAM 3.1.2) inclou mesures com l'establiment de zones de baixes emissions de gasos, la millora i promoció dels transports públics i l'aposta per les zones de pacificació, les superilles o els carrils bici. En general, treballar **per una ciutat saludable on viure** és la idea força que pot resumir l'orientació de l'acció de govern en aquest eix. Els esforços se centren a canviar els hàbits de la mobilitat i els usos de l'espai públic, repensant la ciutat per fer-la més amable, verda i sostenible.

- El **Parc de Montjuïc** és un dels principals pulmons verds de la ciutat. A més de parcs i jardins, a les seves 338 hectàrees es concentren una trentena d'equipaments culturals i esportius que atreuen cada any més de sis milions de visitants. Davant d'aquest volum i diversitat d'usos, potenciar i alhora preservar la muntanya requereix d'una acció planificada i decidida que en aquest mandat s'ha començat a posar en marxa (PAD 3.2.2). Al juliol de 2017 es va nomenar el **director** del Parc de Montjuïc i al gener de 2018 es va reactivar el **Consell del Parc**, amb l'ampliació de 46 fins a 98 representants per tal de recollir la veu de tots els actors involucrats a la muntanya, sobretot escoles, instituts i equipaments esportius o culturals que abans no en formaven part. També s'ha reactivat la **taula tècnica** com

a espai de coordinació entre gerents i directors d'àrees, amb una vintena de departaments municipals implicats. I s'han reunit almenys dos cops els vuit **grups de treball**, interns o oberts a tots els membres del Consell, sobre Convivència, Ecologia Urbana, Mobilitat i Cultura-Esports-Lleure. En total hi ha participat 106 responsables municipals i una tercera part de les entitats representades al Consell del Parc de Montjuïc.

L'any passat es va dur a terme el **procés participatiu** per contrastar i recollir propostes per al Pla d'Actuació del Parc de Montjuïc. Aquest full de ruta servirà per preservar la muntanya, millorar-hi la mobilitat i la seguretat, i equilibrar el nombre d'actes que s'hi desenvolupen, incorporant-hi les necessitats, usos i demandes dels veïns i veïnes, col·lectius, equipaments i institucions de l'entorn de Montjuïc i de la ciutat. El procés participatiu ha recollit un total de **232 propostes** a la plataforma en línia de participació ciutadana Decidim.Barcelona, de les quals **només 77 han estat elaborades des de l'Ajuntament**. El procés s'ha desenvolupat especialment als barris de Sants-Montjuïc propers a la muntanya, amb debats monogràfics i presentacions als consells de barri del Poble-sec, de la Font de la Guatlla i de la Marina. Alhora, s'han fet presentacions sectorials del pla amb famílies de les escoles ubicades a la muntanya, amb persones d'orígens diversos, amb diversitat funcional i amb els operadors més comercials o turístics. Amb trobades com la que es va fer amb el Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya, també s'hi ha volgut incorporar una mirada de ciutat, ja que Montjuïc és un emplaçament singular i estratègic per a Barcelona pel seu interès natural, pels equipaments i instal·lacions que acull i pel simbolisme en l'imaginari col·lectiu.

El procés participatiu es va tancar amb una jornada de cloenda, dissabte 26 de gener al CaixaFòrum, en què prop d'un centenar de participants van prioritzar les aportacions rebudes i debatre **els grans eixos del Pla d'Actuació**: potenciar l'activitat comunitària de Montjuïc; recuperar la muntanya com a gran pulmó verd de la ciutat; optimitzar-hi la mobilitat; garantir-hi la seguretat de les persones; fer Montjuïc més accessible a persones amb diversitat funcional o mobilitat reduïda; definir la governança del Parc de Montjuïc.

Urbanísticament, l'elaboració del pla es farà d'acord amb la modificació del Pla General Metropolità aprovada l'any 2014, incorporant-hi els nous límits definits en la recent modificació del PGM en l'àmbit del Turó de la Font de la Guatlla. A partir de totes les propostes recollides al procés

participatiu de l'any passat, **el nou Pla d'Actuació del Parc de Montjuïc estarà acabat de redactar durant aquest mes de març**. El director del Parc no té encara pressupost propi assignat per a actuacions de gestió, però durant tots aquests mesos ja ha dut a terme tasques contínues de coordinació interna amb les àrees del Districte, la Guàrdia Urbana i tots els operadors municipals i associats a la muntanya de Montjuïc.

- Els **horts urbans** sumen als beneficis mediambientals de qualsevol zona verda els efectes positius sobre la salut de les persones que els conreen i/o en consumeixen la collita, així com l'impacte social i comunitari de l'activitat que s'hi duu a terme. La Xarxa d'Horts Urbans de Barcelona es va iniciar el 1997 als de Can Mestres, a la Marina. Al novembre de 2016 es va fer el sorteig per a l'adjudicació de 20 parcel·les per un període de cinc anys. Més enllà d'aquest programa de participació gestionat amb l'Àrea d'Ecologia Urbana, que s'adreça a persones majors de 65 anys, durant aquest mandat el Districte de Sants-Montjuïc ha promogut o donat suport a nous horts urbans de base comunitària o bé adreçats a persones amb discapacitats, per a qui aquesta activitat representa una nova oportunitat d'inserció social o laboral (PAD 3.2.8).
 - Al setembre de 2017 es va adjudicar a la Fundació Joia i a Asproseat el conreu de **l'hort urbà instal·lat al terrat de la seu del Districte**. També el Taller Sant Josep s'ha acabat incorporant al projecte. Així, una vintena de persones amb discapacitats intel·lectuals i/o problemes de salut mental treballen en aquest hort urbà sota la supervisió tècnica de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA) i en el marc de *Fem salut a l'hort*, un programa habilitador, d'autonomia personal i socialització de les persones amb discapacitat que es va iniciar l'any 2005 fruit de la col·laboració entre l'Institut Municipal de Parcs i Jardins i l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat. El Districte de Sants-Montjuïc s'hi ha sumat amb aquesta iniciativa al terrat de la pròpia seu, que a més és solidària perquè la collita es destina al menjador social de la Fundació Canpedró. Durant el 2018 s'hi han produït més de 400 kg d'enciams, 240 kg de bledes i 264 kg de tomàquets, entre altres productes. Per posar en marxa aquest projecte, entre 2016 i 2018 s'hi han destinat un total de **26.763 euros**.
 - Persones amb sordceguesa ajuden a conrear l'hort urbà situat al número 8 del carrer de Rosés, a Sants. **L'Hort d'en Queni** s'ubica en un solar municipal de 600 metres quadrats cedit a través del Pla Buits a

l'Associació Catalana Pro Persones Sordcegues (APSOCECAT), amb seu al carrer de Leiva. A l'espai, obert a tot el barri, hi ha una vuitantena de taules amb plantes aromàtiques i hortalisses ajuden les persones amb sordceguesa a entendre el procés de creixement dels vegetals i els permeten gaudir de sensacions aromàtiques, a més d'ampliar el seu vocabulari en llengua de signes.

- El Districte de Sants-Montjuïc hi ha invertit més de 70.000 euros per condicionar els **horts de la Font Trobada**, un terreny d'uns 4.000 metres quadrats situat entre el Camp de Futbol de la Satalia, les Piscines Municipals de Montjuïc i l'Escola Poble-sec. A l'indret hi ha efectivament una font, que s'ha canalitzat per acumular-ne l'aigua en un dipòsit de 10.000 litres de capacitat del qual beu el nou sistema de reg automàtic per a totes les parcel·les. N'hi ha d'individuals i també de col·lectives, per a escoles i entitats socials del barri, com la Fundació Arrels o Bona Voluntat en Acció. El terreny està cedit des de l'abril de 2017 a l'Associació Hort de la Font Trobada, constituïda per les mateixes persones i entitats que hi conreen per poder fer-se càrrec de la gestió d'aquest nou espai comunitari.
- Un dels equipaments que el veïnat de la Bordeta i Sants va posar en marxa en entrar a l'antic recinte industrial de Can Batlló són uns horts comunitaris. La **Comissió d'Horts de Can Batlló** els ha anat condicionant i conreant, i ha esdevingut un espai on els veïns i veïnes col·laboren, es relacionen, comparteixen inquietuds sobre l'agricultura ecològica i la salut de manera assembleària, lúdica i creativa. L'any 2016, el Districte de Sants-Montjuïc hi va invertir **45.830 euros** per millorar-ne les instal·lacions.
- **L'aposta per la bicicleta** com a mitjà de transport urbà, saludable i no contaminant és una de les bases de l'estratègia per reduir el trànsit de vehicles i la contaminació a la ciutat. I per incrementar l'ús de la bicicleta, és fonamental disposar d'una **xarxa de carrils bici** que permeti a ciclistes arribar a tot arreu en condicions de seguretat. Per ells i elles, però també per la resta d'usuaris i usuàries dels carrers, sobretot vianants. Durant aquest mandat, a Sants-Montjuïc **s'han duplicat els quilòmetres de carril bici** (PAD 3.4.3), construint-ne **més de 7 km nous**. Se n'han obert alguns en què ja s'havia començat a treballar, com els dels carrers de Joan Güell, de Numància, i també se n'han projectat de nous, com el del Consell de Cent que serà una realitat aquest mateix mes de març:

- **Passeig de Sant Antoni:** carril bici bidireccional en calçada, tocant la mitjana pel costat muntanya, entre el carrer de Galileu i la plaça de Joan Peiró (**355 m**). Projectat al 2014, l'obra es va acabar a finals de 2015. L'any passat es va prolongar al llarg de la plaça de Sants.
- **Carretera de la Bordeta:** carril bici unidireccional en sentit Besòs i zona 30 en sentit Llobregat a la carretera de la Bordeta (379 m) + carril bici bidireccional entre Moianès i Farell (102 m) + zona 30 al carrer de la Constitució (371 m). Tot plegat, **852 m** de carril bici projectats al 2014 i acabats a finals de 2015, per donar continuïtat al carril bici bidireccional del carrer de Gavà.
- **Plaça de les Drassanes:** carril bici bidireccional a la part interior de la calçada, a tocar de la rotonda central (**257 m**). No dona la volta completa perquè la sortida de la ronda del Litoral ho impedeix, però connecta el carril bici del Paral·lel amb la Ronda Verda que passa per la zona del Port. Es va projectar el mateix a la plaça d'Espanya, però només es va executar aquí, a finals de 2015.
- **Carrer de Joan Güell:** carril bici bidireccional en calçada al costat Besòs des del carrer de Sants fins al d'Europa (**1.300 m**) i zona 30 fins a la Diagonal (112 m més). Estrenat a l'abril de 2016.
- **Carrer de Numància:** estrenat al setembre de 2016 el nou carril bici bidireccional en calçada al costat Besòs des de la Diagonal fins a la plaça dels Països Catalans (**1.227 m**). L'any passat se'n va millorar la connectivitat en arribar a la plaça, amb nous vials que enllacen amb els carrils bici de l'avinguda de Josep Tarradellas i el carrer de Provença.
- **Connexió del passeig de la Zona Franca amb el carrer A:** des del juliol de 2017, un carril bici bidireccional de **520 m** amb nova vorera de vianants creua per sota la ronda del Litoral.
- **Avinguda de la Reina Maria Cristina:** carril bici bidireccional de **315 m** al centre de la calçada estrenat al març de 2018.
- **Avinguda del Parc Logístic,** la paral·lela a la ronda del Litoral: des del juliol de 2018, reducció d'un carril de circulació i **1.115 m** de nou carril bici bidireccional per la calçada mar entre el carrer 28 i el 27 i per la de muntanya fins al final del trajecte.
- **Carrer 2 de la Zona Franca:** des de l'agost de 2018, nou carril bici bidireccional des del carrer A fins al 62 (**715 m**) aprofitant la franja lliure que hi havien deixat les obres de reurbanització realitzades pel Consorci de la Zona Franca.
- **Carrer de la Mineria,** connexió entre el passeig de la Zona Franca i la Gran Via: des del novembre de l'any passat, dos carrils bici

- unidireccionals (un per cada calçada) fins al carrer de la Química i un de bidireccional a la plaça de les Matemàtiques i al carrer de la Minería (per la calçada mar) fins a la Gran Via. La longitud total són **1.141 m**.
- **Carrer del Consell de Cent:** tot implantant la superilla d'Hostafrancs, entre els carrers de Tarragona i de la Creu Coberta (**350 m**), substitució d'un dels dos carrils de circulació per un carril bici bidireccional en calçada (entre la vorera de la banda mar i una filera d'aparcament de motos).
 - **Passeig de la Zona Franca:** el carril bici més llarg que s'havia previst posar en marxa (**1,8 km**) va topiar amb les palmeres del mig del passeig de la Zona Franca, més amples del que es pensava, que feien impossible executar l'avantprojecte. Es van presentar dues alternatives a la Taula de Mobilitat de la Marina i el veïnat va acceptar la idea d'afegir algunes corbes al carril bici per esquivar les palmeres. Actualment s'està elaborant el projecte executiu.
- Sempre que és possible, s'incorporen al disseny dels carrers nous o reurbanitzats alguna zona per deixar-hi ben aparcades i lligades les bicicletes del veïnat (PAD 3.4.5). Per exemple, les obres de reurbanització del tram final del carrer de Vila Vilà per ampliar-ne el col·lector d'aigües també inclouen la instal·lació d'una dotzena de **punts d'ancoratge de bicicletes**. Sense deixar el Poble-sec, també hi haurà 12 nous aparcabicis als renovats carrers de Radas i de la Concòrdia. El Pla de Millora Integral 2019-2020 també preveu la instal·lació de nous aparcaments de bicicletes o l'ampliació dels existents en una trentena d'equipaments de Sants-Montjuïc.

Les reurbanitzacions de carrers dutes a terme durant els darrers anys també acostumen a incorporar franges destinades, en diferents trams, a la instal·lació de contenidors, a zona de càrrega i descàrrega o àrea DUM, i a l'**aparcament de motos** en semibateria. L'objectiu és facilitar alternatives als i les motoristes perquè no deixin aquests vehicles a la vorera, encara que sigui ampla i la normativa els ho permeti. Així, per exemple, l'esmentada reordenació imminent del carrer del Consell de Cent per implantar-hi la superilla d'Hostafrancs preveu separar el carril bici de la resta de la circulació amb tota una franja de 350 metres, des del carrer de Tarragona fins al de la Creu Coberta, que en bona part serà aparcament per a motocicletes i ciclomotors.

- Més enllà de l'ús de la bicicleta personal, el creixement de la bici com a mode de transport a la ciutat té bastant a veure amb el servei públic de lloguer de bicicletes. El **Bicing** inaugurat l'any 2007 estava perdent abonats/des fins que, al 2016, en va tornar a guanyar. El canvi de tendència té a veure molt probablement amb el fet d'haver doblat el nombre de quilòmetres de la xarxa de carrils bici, el que fa que la ciutadania vegi aquest mode de transport com a més viable, segur i adaptat a les seves necessitats. Però també calien millores d'infraestructura i funcionament en el mateix servei del Bicing, i això és el que s'ha fet amb el nou contracte adjudicat al desembre de 2017 (PAM 3.4.11). El servei funciona ara les 24 hores del dia. Les noves bicis són més còmodes i segures. Entre el gener i l'abril de 2019, s'estan substituint les bicicletes i les 424 estacions de tot Barcelona (37 a Sants-Montjuïc); a partir de l'abril se n'instal·laran 95 de noves (PAD 3.4.4). Quan acabi de desplegar-se el nou servei hi haurà moltes més bicicletes elèctriques, que es podran fer servir amb el mateix abonament que les mecàniques, i podran ancorar-se a qualsevol de les estacions.

- El 8 de setembre de 2018, **el metro va arribar a la Marina** (PAD 3.4.10). Feia més de 40 anys que el barri ho reivindicava i, malgrat que l'obra és competència de la Generalitat de Catalunya, aquest govern municipal va apostar des de l'inici per impulsar-la. Al desembre de 2016, l'Ajuntament va signar un conveni amb la Generalitat per a la compra de diversos immobles a la ciutat (com ara naus i solars a Can Batlló-Magòria) perquè, amb els 44 milions d'euros que s'hi aportaven, es poguessin acabar **les estacions de Foc i Foneria de la nova L10 Sud** al passeig de la Zona Franca. La línia es va inaugurar amb 4,5 km longitud i cinc estacions; les altres tres, comunes amb l'L9 Sud, la connecten a la resta de la xarxa (a Torrassa amb l'L1 i a Collblanc a l'L5) i permeten anar de la Marina a tot arreu. Enguany se n'han d'obrir dues estacions més a l'Hospitalet (Provençana i Ciutat de la Justícia). Llavors quedarà pendent una més a la Marina del Prat Vermell (Motors) i les sis del tram que ha de portar l'L10 Sud fins a l'altre extrem del polígon de la Zona Franca a través d'un viaducte ja construït al llarg del carrer A. De moment, el veïnat i les entitats de la Marina van rebre aquell dissabte l'arribada del metro amb una festa al passeig de la Zona Franca on es va recordar la lluita i els esforços de tothom per aconseguir que el barri tinguí metro i estigui, així, una mica més a prop de la resta de Barcelona.

- L'**autobús** és el transport públic bàsic per a molts veïns i veïnes dels barris de Sants-Montjuïc. Des del Districte s'ha treballat per millorar el servei (PAD 3.4.9) que presta fonamentalment TMB i atendre en la mesura del possible les demandes del veïnat. La primera va ser **recuperar els busos de barri els diumenges i festius** (PAM 3.4.5, PAD 3.4.9): el 115 a la Bordeta, el 121 al Poble-sec i el 125 a la Marina havien estat suprimits el 2012 en dies festius per les retallades a TMB. Al setembre de 2016, es van recuperar.

Barcelona ha acabat de desplegar en aquest mandat **la nova xarxa de bus**, amb línies d'altres prestacions i traçats més rectes en horitzontal, en vertical o en diagonal sobre el mapa de la ciutat (PAM 3.4.5). Abans de les darreres fases del desplegament de la nova xarxa, entre els anys 2016 i 2017 es va dur a terme un **procés participatiu obert** a tothom del qual van sorgir 384 propostes. La majoria es van acceptar. A Sants-Montjuïc, la primera millora introduïda en aquest mandat a la nova xarxa de bus va ser l'increment, a partir de l'abril de 2017, de la **frequència de pas del D20** fins a 5-7' en dies feiners i 5-6' els caps de setmana. També hi van començar a circular autobusos articulats, més llargs, per absorbir tot el passatge a determinades hores. Aquesta línia, que va des de Sant Ramon fins a la Barceloneta, també és força utilitzada per turistes, així que la millora durant l'època estiuenca es va finançar amb la taxa turística.

Al novembre, la fase 5.1 del desplegament de la nova xarxa de bus ens va portar **la nova línia V5**, que uneix la Marina de Port amb Pedralbes amb un recorregut de 14,7 km de longitud que travessa els barris de la Bordeta, Hostafrancs, Sants i les Corts, i facilita la connexió amb diverses estacions de metro. També va arrencar llavors el D40, que uneix la plaça d'Espanya amb Nou Barris. Al 2018 s'ha completat la nova xarxa de bus (fase 5.2) amb l'arribada al Paral·lel de les noves línies V9 i D50, que des del juny uneixen el Poble-sec amb Sarrià i amb Ciutat Meridiana, respectivament. En aquesta fase, també s'ha substituït el bus 50 pel 52, amb més freqüència de pas. I al novembre, la xarxa ortogonal ha incorporat **la nova línia V1**, que connecta la part de la Marina més propera a la Fira i al polígon Pedrosa amb els barris de Badal, les Corts i Sarrià fins arribar a l'Hospital de Sant Joan de Déu, de referència per a infants. El seu trajecte a través de la riera Blanca, just en el límit entre l'Hospitalet i Barcelona, també facilita la connexió amb diverses estacions de metro. A més, s'ha modificat la línia H10 per fer-la arribar a la plaça de Sants, atès que el recorregut entre l'estació de Sants i Badal ja es pot fer amb el bus 54, ara reforçat.

Fins al 2016, la implantació de la nova xarxa de bus s'havia basat en la redistribució dels recursos disponibles. Al 2018 s'hi afegeixen 66 autobusos nous, dels quals només 43 van destinats a les noves línies. La resta permet millorar-ne les antigues, com **la 13 i la 91**, que **des del novembre passat han doblat la freqüència de pas** (de 45' a 22' de temps màxim d'espera) entre les 9 i les 19 h en dies feiners (dissabtes i festius no circulen). El bus 13 connecta el Parc de Montjuïc amb el Mercat de Sant Antoni; el 91, el barri de la Bordeta amb el CUAP Manso, de referència en aquesta part de la ciutat. Amb el suport de la lluita del veïnat de la Bordeta, **s'ha evitat la desaparició del bus 91 i s'ha reforçat la línia** perquè torni a ser la connexió del barri amb el centre de la ciutat.

- L'any 2015, l'Ajuntament va dur a terme obres de millora de les instal·lacions i l'espai públic al voltant de l'**estació d'autobusos de Sants**, després d'arribar a un acord amb la concessionària del servei perquè es fes càrrec de la renovació dels espais d'atenció als clients. Durant aquest mandat hi han instal·lat un mòdul més ampli, totalment nou i amb serveis, però l'entorn (que és propietat d'Adif) encara s'ha de millorar.
- Abans de fer el **Pla de Mobilitat del Districte de Sants-Montjuïc** (PAD 3.4.9), es va veure necessari entomar els reptes de la mobilitat a cadascun dels barris. Per això es va iniciar un estudi de la mobilitat a la Marina, que es va presentar però que ara cal actualitzar després de la implementació de les noves línies de bus i, sobretot, de l'obertura de dues estacions de metro de l'L10 Sud. L'estudi de mobilitat de la Bordeta, Sants i Hostafrancs implicava canvis que afectaven el recorregut del bus 91, així que fins ara que no s'ha decidit consolidar-ne un trajecte en concret (fins a la rambla de Badal) no s'ha pogut recuperar. L'estudi de mobilitat dels entorns del Mercat de Sants, amb tots els carrers que han estat pacificats durant aquest mandat, s'ha presentat recentment al veïnat i en breu se n'iniciarà el seu desenvolupament. Al Poble-sec i a la Font de la Guatlla s'han creat grups de treball amb el veïnat i les entitats per recollir incidències i consensuar millores en la mobilitat d'aquests barris.

VII. Urbanisme als barris

L'urbanisme és un motor i senyal d'identitat de Barcelona. El nou urbanisme, de caràcter més social i democràtic, posa l'accent en la quotidianitat i incorpora la perspectiva de gènere, a més de donar resposta a les necessitats dels infants i de la gent gran. Aquest viratge en la forma de “fer” ciutat aposta per un urbanisme del comú, de proximitat i redistributiu, fet a la mida de les persones i comptant sempre amb elles, a través dels mecanismes ara perfectament establerts al nou Reglament de Participació Ciutadana (2017). Així s'han fet durant aquest mandat totes les actuacions següents a cadascun dels barris de Sants-Montjuïc.

- La transformació urbanística de **la Bordeta** gira a l'entorn de Can Batlló i Magòria (PAD 3.3.1, PAM 3.3.18). L'any 2016 ja s'hi va **reurbanitzar el carrer del Corral**, per evitar els diversos culs de sac que hi havia i donar-li continuïtat des del carrer del Moianès fins al del Mossèn Amadeu Oller. Les obres es van dur a terme des de finals de gener fins a mitjan setembre, amb un pressupost total d'1,4 milions d'euros (IVA inclòs).

Al desembre de 2016, mitjançant l'acord amb la Generalitat que ha permès l'arribada del metro a la Marina amb l'aportació de 44 milions d'euros per part de l'Ajuntament, es van **adquirir els blocs 2 i 4 de l'antic recinte fabril i cinc solars de l'àmbit Can Batlló-Magòria**. Al 2017 es va modificar el Pla General Metropolità (PGM) en aquest àmbit (l'anterior planejament era del 2006) per posar en valor el caràcter patrimonial del recinte, millorar-ne la zona verda i donar resposta a les noves demandes d'equipaments.

Les obres per rehabilitar el bloc 7 de Can Batlló i convertir-lo en la nova seu de l'**Escola de Mitjans Audiovisuals (EMAV)**, amb una inversió municipal de 12,9 milions d'euros en total, es van iniciar a l'abril de 2017 i s'enllestiran al maig de 2019 per començar les classes el proper curs. En una part del bloc 8, que és la nau central de Can Batlló, s'ha instal·lat de moment **Coòpolis**, l'Ateneu Cooperatiu de Barcelona, que té previst rehabilitar i acabar ocupant el bloc 4. La nau central acollirà l'**Arxiu Municipal de Barcelona**, un cop rehabilitada segons la proposta d'*Àgora* que va guanyar el concurs d'arquitectura convocat al novembre de 2017. Pel que fa al conjunt del recinte de Can Batlló, l'any 2015 se'n va completar una primera reurbanització, amb l'ordenació provisional dels recorreguts de vianants i les zones d'accés, i col·locant-hi nou enllumenat,

mobiliari urbà i diferents tipus de vegetació. Després, els i les veïnes han dut a terme un procés participatiu per definir **el futur Parc de Can Batlló** que l'equip de govern ha acompanyat gestionant relacions entre els serveis tècnics i el veïnat. Per tal de consolidar aquesta dinàmica de col·laboració, s'ha concedit la gestió dels equipaments amb l'Espai Comunitari i Veïnal Autogestionat de Can Batlló per un període de 30 anys prorrogables.

De l'altra banda, al març de l'any passat es va presentar el pla per situar a Magòria un **nou pol d'equipaments socials, sanitaris, esportius i d'habitatge**. El Departament de Salut hi construirà un centre sociosanitari amb 240 llits i un centre d'urgències d'atenció primària (CUAP) que evitarà que el veïnat dels barris de l'entorn s'hagin de desplaçar al del carrer de Manso, a Sant Antoni; l'Ajuntament hi farà equipaments esportius (entre els quals hi ha prevista la recuperació del camp de futbol tancat l'any 2009) i habitatges dotacionals. De moment, al solar que fa cantonada entre els carrers del Corral i del Mossèn Amadeu Oller, s'han començat a fer uns jardins de més de 6.000 metres quadrats que, coberts per arbres i parterres atalussats, salvaran el desnivell existent fins als nous edificis d'habitatges de la Gran Via. Aquestes obres tenen un pressupost d'1,9 milions d'euros i una durada prevista de nou mesos, fins al setembre vinent.

- Al barri de **la Font de la Guatlla** s'han dut a terme dues grans intervencions urbanístiques en aquest mandat, una d'obres i l'altra de planejament: reurbanitzar els carrers d'Indíbil i de Sant Fructuós (PAD 3.3.2); i desafectar el Turó de la Font de la Guatlla (PAD 3.3.14).

Els **carrers d'Indíbil i de Sant Fructuós** (fins a Santa Dorotea) es reurbanitzen per eixamplar-ne les voreres i plantar-hi arbres. Hi quedaran un carril de circulació per sentit i un d'aparcament a Indíbil i al vial superior de Sant Fructuós. Al mur que salva el desnivell dels dos vials es col·loquen jardineres amb vegetació per tal de crear una paret verda sobre l'existent de formigó, i s'hi col·loquen panells sonoredactors. Les obres van començar al novembre de 2017 i són a punt d'acabar, amb un retard d'un mes a causa de les intenses pluges. El cost total del projecte i l'obra haurà estat de 2,4 milions d'euros.

L'any 2015 es va urbanitzar el solar de 1.700 metres resultant de l'enderroc de l'antic restaurant La Pèrgola, situat al costat d'uns dels

pavellons de Fira de Barcelona, a la cantonada entre l'avinguda de la Reina Marina Cristina, la de Francesc Ferrer i Guàrdia i el carrer de Mèxic. Amb una inversió de 225.000 euros, la plaça es va pavimentar com l'avinguda de la Reina Maria Cristina i s'hi van posar bancs, arbres i alguns parterres de sauló.

El Ple municipal ja ha aprovat la modificació del Pla General Urbanístic (MPGM) que **desafecta les 51 cases del Turó de la Font de la Guatlla** i preveu afegir-hi 15 habitatges protegits nous i un equipament. Després d'anys de converses i treball conjunt amb el veïnat afectat, s'elimina l'amenaça d'enderroc d'aquestes cases, la qual cosa permetrà millorar-ne les condicions d'habitabilitat i accessibilitat. Qualificant-les com a habitatge protegit, se'n garanteix el futur i es blinden contra la gentrificació. A més de conservar el paisatge i la memòria d'aquesta part alta del barri de la Font de la Guatlla, l'MPGM també regularitza el carrer de Sant Ferriol i la part baixa del carrer de la Font Florida, que el connecta directament amb la Gran Via i la plaça de Sarah Bernhardt.

- Al barri d'**Hostafrancs**, s'han reurbanitzat els **carrers de Leiva i de l'Àliga** (PAD 3.3.4) en diverses fases des del desembre de 2017 fins al gener de 2019, amb un cost final d'1,5 milions d'euros. S'hi han eixamplat les voreres i s'hi han plantat arbres, deixant un carril de circulació i un altre d'aparcament. Tot el carrer de Leiva té ara el mateix disseny i imatge que el tram prèviament reformat entre Sant Roc i Mir Geribert.
- Des de 2011 s'havien executat diverses actuacions de pacificació de l'espai públic i canvis en la mobilitat dins la **Superilla** del Triangle de Sants-Hostafrancs, com les reurbanitzacions en plataforma única dels carrers de Forn, d'Ermengarda o de Miquel Bleach. L'any 2014 es va constituir el Grup Impulsor de la Superilla i des del 2017 s'hi ha estat treballant de nou, amb la participació de tot el veïnat, en una proposta que permeti millorar l'accessibilitat per als, evitant sobretot el trànsit de pas pel barri d'Hostafrancs i millorant l'habitabilitat de l'espai públic i la càrrega i descàrrega de mercaderies (PAD 3.3.10). Mentre el Programa Superilles continua treballant per validar tècnicament el conjunt de les actuacions previstes, el Districte de Sants-Montjuïc ha assumit directament l'execució de:
 - a) Repavimentació del carrer del Consell de Cent, des de Tarragona fins a Creu Coberta, amb la supressió d'un carril de circulació i un

d'aparcament per ubicar-hi un carril bici bidireccional i una filera d'aparcament de motos en semibateria. Amb un pressupost de 277.000 euros, l'obra es durà a terme al març.

- b) Vorera passant a la cruïlla del carrer del Príncep Jordi amb el de Tarragona, per frenar l'entrada de vehicles de pas. El pressupost és d'uns 60.000 euros.
- c) Canvi de sentit del carrer de Sant Nicolau, convertint-lo en sortida del barri en lloc d'entrada. El pressupost és d'uns 20.000 euros.

Abans d'això, la darrera gran actuació de pacificació de la mobilitat en l'àmbit de la Superilla va ser, entre març i juliol del 2017, la reurbanització de la **plaça de Joan Pelegrí**. El projecte i les obres, amb un cost total de 935.500 euros, es van fer per esmenar les deficiències de manteniment que patia la llosa que cobreix l'aparcament soterrat, i adaptar-la als usos que en fa el veïnat de l'entorn. S'hi van incorporar noves zones d'estada amb ombra, jocs infantils, arbres, mobiliari urbà i enllumenat amb leds, a més d'una estructura metàl·lica que recorda l'antiga fàbrica Hamsa. Sobre aquest esquelet metàl·lic hi ha plaques fotovoltaiques que nodriran d'energia elèctrica la seu del Districte de Sants-Montjuïc.

- Als barris de **la Marina** es va preveure tot un paquet d'actuacions urbanístiques (PAD 3.3.5) que ja estan enllestides o en marxa:
 - Continuant amb la rehabilitació urbana del **barri del Polvorí**, entre el setembre de 2017 i el juny de 2018 es va reurbanitzar el carrer del Túria, el tram final del carrer de la Fortuna i tots els espais lliures que hi havia entre els blocs d'habitatges, a més de la vorera oest del carrer del Guadalquivir. Noves connexions de clavegueram, enllumenat, subministrament elèctric, abastament d'aigua i fibra òptica, a més d'arbres, nous murs de contenció, rampes i escales per comunicar la plaça de Llorca amb els carrers de Segura i del Polvorí. Pressupost de l'obra: 607.000 €.
 - La **plaça del Mig de Can Clos** es va renovar completament entre el novembre de 2016 i l'octubre de 2017. Calia esmenar les deficiències en la impermeabilització de l'aparcament, el local de l'associació de veïns i el gimnàs que hi ha a sota, a més de reforçar-ne l'estructura i millorar l'accessibilitat a la plaça i de la zona de jocs infantils que hi ha en un nivell inferior. També s'han guanyat espais enjardinats a la franja situada entre l'aparcament i el bloc d'habitatges, al nord de la plaça.

S'hi han creat zones d'ombra amb pèrgoles i s'ha millorat l'enllumenat, el mobiliari urbà i el sistema de reg. Les obres tenien un pressupost d'1,27 milions d'euros.

- A la Marina del Prat Vermell, l'entorn de **la Colònia Santiveri s'ha reurbanitzat amb perspectiva de gènere**. Aplicant la mesura de govern aprovada al març de 2017 per impulsar un espai públic que prioritzi la vida quotidiana (PAM 3.3.17), el projecte de reurbanització dels carrers de Gabriel Miró, de Torres de Marina i d'un tram del de l'Encuny ha fet realitat les millores en la il·luminació, la visibilitat, la vegetació i l'amplada de les voreres que es van detectar com a mancances durant les marxes exploratòries amb perspectiva de gènere de finals de 2016. També s'hi ha renovat el clavegueram, la canalització de serveis, el mobiliari urbà, tot el paviment i les àrees enjardinades. Els dos carrers que donen accés a les cases de la colònia són ara passatges de plataforma única, amb els cotxes aparcats fora, al carrer de l'Encuny. Les obres han durat sis mesos, entre l'abril i l'octubre de 2018, i han costat uns 950.000 euros, inclosos al Pla de Barris de la Marina.
- Dos **nous ascensors** milloraran l'accessibilitat del veïnat del Polvorí tot salvant el desnivell existent entre el carrer de la Mare de Déu de Port i el carrer del Segura. El primer serà al carrer de la Mare de Déu de Port i arribarà a través d'una passarel·la a la plaça de Buenaventura Durruti. El segon ascensor, ubicat en aquesta plaça, arribarà a través d'una altra passarel·la al carrer del Segura. A l'entorn es plantaran arbres nous, s'hi col·locarà mobiliari urbà i s'hi renovarà una part de l'enllumenat. El cost total del projecte i les obres, assumit pel Pla de Barris, serà de 760.000 euros. Es preveu que estigui enllestit a mitjan mes d'abril.
- En el marc del Pla de Barris de la Marina, s'està executant la **reurbanització dels jardins de la Mediterrània**, amb un pressupost d'uns dos milions d'euros. Les obres s'enllestiran al novembre vinent. Es tracta de crear-hi una zona d'estada més amable i permeable que convidi al passeig. La proposta d'arranjaments inclou els objectius sorgits del procés participatiu fet amb el veïnat i entitats de l'entorn, i parteix de la base de preservar el paper dels jardins com a connexió dels recorreguts pel barri. Aquest interior d'illa s'estructura a dos nivells i a la part més deprimida, sobre la qual hi haurà una passarel·la elevada, s'han incorporat jocs infantils per a nens i nenes de 0 a 5 anys. Els jardins de la Mediterrània guanyaran 950 metres quadrats de verd.

Amb el permís de les comunitats de veïns i veïnes, també es repavimentaran els porxos que donen accés a l'interior d'illa.

- A la **plaça de Falset** s'ha fet una actuació de manteniment que consisteix a repavimentar les zones més degradades, per tal d'eliminar les superfícies més perilloses i que l'espai compleixi amb els requisits mínims de seguretat i accessibilitat per als vianants. S'hi han invertit uns 40.000 € i ara està previst que tiri endavant la renovació de la plaça, afegint-hi una sèrie de bancs de formigó que evitar que els cotxes hi circulin.
- El nou context econòmic ha fet necessaris alguns ajustos en el planejament del nou barri de **la Marina del Prat Vermell** (PAM 3.3.3) per facilitar la seva transformació progressiva. Entre el març i el maig de 2018 es va dur a terme el procés participatiu per debatre aquesta modificació puntual del Pla General Metropolità, en una sessió de treball vinculada a l'àmbit econòmic (amb empresaris i industrials, propietaris de sòl i promotors) i una altra amb el veïnat de l'entorn, abans de presentar-la al Consell de Barri de la Marina.
- Al barri del **Poble-sec** es van preveure tot un seguit d'actuacions urbanístiques (PAD 3.3.7) que ja estan enllestides o en marxa:
 - El **carrer de l'Olivera** es va reurbanitzar entre el juliol de 2016 i el juny de 2017 en diferents fases des del carrer de Lleida fins al de la Concòrdia. S'hi van renovar les voreres i la calçada, millorant-ne el sistema de recollida d'aigües i la xarxa de clavegueram amb nous embornals, així com l'enllumenat amb tecnologia led. A més de soterrar les línies aèries existents, s'hi van plantar arbres, nou mobiliari urbà i pilones de protecció pels vianants a la plaça de Santa Madrona. Tota l'obra es va adjudicar per un milió d'euros.
 - Al novembre de 2017 van començar les obres de **reurbanització dels carrers de Radas** (des del passeig de l'Exposició fins a Elkano) i **de la Concòrdia** (des d'Elkano fins a Magalhães), on en primer lloc es va renovar el clavegueram. Les voreres del carrer de Radas, acabat i reobert al setembre de l'any passat, s'han eixamplat perquè s'hi ha eliminat un dels dos carrils d'aparcament que hi havia. El carrer de la Concòrdia s'ha convertit en un espai de plataforma única amb prioritat per als vianants, que vol connectar en forma de passeig la plaça de

Margarida Xirgu amb el Paral·lel. Les obres han acabat més tard del previst per la troballa d'un refugi antiaeri, que va obligar a treballar-hi un parell de mesos amb arqueòlegs. Tot aquest projecte i obres de reurbanització ha tingut un cost d'un milió i mig d'euros.

- Per tal de millorar el drenatge de la part baixa del Poble-sec, durant el mandat anterior es va projectar un gran col·lector al llarg del **carrer de Vila i Vilà**. La primera part es va construir llavors, aprofitant les obres de reforma del Paral·lel. Ara cal donar-li sortida i continuïtat. Les obres de la segona fase d'aquest projecte —entre Palaudàries i Carrera— van començar a finals de l'any passat (després d'algunes tasques de reconeixement que ja van obligar a obrir-hi una rasa al maig) i, fins a finals de 2019, s'encavalcaran amb les de la tercera fase —des de Carrera fins al passeig de Josep Carner— i la reurbanització de tot aquest tram del carrer de Vila i Vilà, que passarà a ser de vianants amb plataforma única, enllumenat amb tecnologia led, arbres i mobiliari urbà nous. Les obres de la segona fase del col·lector i la reurbanització de tot el tram es van adjudicar per 5,58 milions d'euros.
- S'ha presentat al veïnat l'avantprojecte de reforma del **carrer de Piquer**, que preveu eixamplar-ne les voreres eliminant un cordó d'aparcament i replantant els arbres en ambdós costats del carrer.
- Les entitats del Poble-sec i diverses organitzacions de periodistes reivindiquen la recuperació de la **Casa de la Premsa** com a equipament per al barri i per a la divulgació del consum crític dels mitjans de comunicació. De moment se'ls ha cedit a precari una sala de la planta baixa que va ser condicionada en principi per a l'ús de l'associació de mares i pares de l'Escola Mossèn Jacint Verdaguer, que és just al davant. Però l'aprofitament definitiu d'aquest espai, construït per acollir els periodistes que van venir a cobrir l'Exposició Internacional de 1929 a Montjuïc, requereix dur-hi a terme una rehabilitació integral (PAD 3.3.16). Durant l'any 2018 s'ha fet el corresponent concurs d'arquitectura, a dues voltes per triar primer 10 finalistes i finalment l'equip guanyador, que ja està treballant en l'avantprojecte. S'hi podria encaixar una biblioteca i tots els usos veïnals que es proposen, amb forces espais d'ús comú. S'ha estimat que el cost total de restaurar l'edifici s'aproparà als 4,5 milions d'euros.

- Al novembre de 2018 van començar les obres de **reurbanització dels carrers de Carreras i Candi i d'Esteràs**, al barri de Sants-Badal (PAD 3.3.9). L'actuació, valorada en 2,33 milions d'euros, permetrà millorar l'accessibilitat d'ambdós carrers tot donant prioritat als vianants amb l'ampliació de les voreres. Així mateix, se'n renovarà el mobiliari urbà, l'enllumenat i el sistema de recollida d'aigües, i se soterraran totes les línies de serveis existents. Es preveu que el carrer d'Esteràs i el de Carreras i Candi fins a la plaça de l'Olivereta quedin enllestits a l'abril d'enguany. A partir de llavors es treballarà a la part de dalt del carrer de Carreras i Candi, fins al de Sants, que podria completar-se cap al juliol.
- El **Mercat de Sants** va reobrir les portes el 2014, després de la reforma integral, amb els carrers que l'envolten convertits en vies de plataforma única amb prioritat per als vianants. En aquest mandat, **aquesta illa pacificada s'ha ampliat al carrer dels Jocs Florals** (entre el carrer de Sants i el d'Antoni de Capmany), a **la riera d'Escuder** (entre el carrer de Sants i el de Daoíz i Velarde) i a tot el carrer del Tinent Flomesta. A partir d'aquest gran triangle pacificat a Sants, s'ha creat un **nou eix comercial i de passeig per a vianants que travessa tot el barri de Sants-Badal fins a la riera Blanca**, a través dels carrers de Cáceres, de Casteràs i de Sant Frederic. En aquest extrem, ha estat la intervenció urbanística més important al barri de Sants-Badal (PAD 3.3.9). En tots aquests carrers, amb l'objectiu de millorar l'accessibilitat, donar prioritat al vianant i potenciar el caràcter comercial de la zona, s'ha renovat el paviment, l'enllumenat, la xarxa de clavegueram i el sistema de reg, a més de soterrar totes les línies de serveis aèries existents i plantar-hi arbres. Amb un preu de licitació de 2,1 milions d'euros, les obres de l'eix Sant Frederic – Casteràs – Cáceres es van fer per trams des del febrer fins al novembre de 2017, començant a la riera Blanca i arribant fins al carrer dels Jocs Florals i la riera d'Escuder. Es van allargar un parell de mesos més del previst per l'aparició d'algunes canonades soterrades no previstes i el descobriment d'unes escales d'accés al refugi antiaeri núm. 538 de la Guerra Civil, que s'ha conservat però no serà visitable pel públic.

Des del maig de l'any passat fins ara s'ha reurbanitzat tot **el carrer del Tinent Flomesta**, amb un disseny semblant als anteriors: plataforma única amb un carril de circulació i sense franges d'estacionament. En aquest cas s'han plantat arbres a una banda i fanals nous a l'altra. L'obra i tot el projecte ha tingut un cost d'1,2 milions d'euros. Abans de començar a treballar en la pròpia reurbanització, les companyies afectades van haver

de desplaçar una canonada de gas i una línia soterrada de telecomunicacions, perquè no interferissin amb els nous arbres.

- A finals d'agost de 2016 va començar la **reurbanització del carrer de Guitard** en plataforma única, entre els carrers de Berlín i de Melcior de Palau, i entre els carrers de Puiggarí i de Viriat. Les obres, adjudicades per prop de mig milió d'euros, es van fer per millorar l'accessibilitat dels vianants a la zona i donar continuïtat al tram Melcior de Palau – Puiggarí prèviament pacificat. La renovació urbana va incloure la millora de la recollida d'aigües i la xarxa de clavegueram amb nous embornals, nou enllumenat amb tecnologia led i el soterrament de les línies aèries existents, a més de nou arbrat i mobiliari urbà. Entre Puiggarí i Viriat es va generar una placeta amb parterres, zones d'estada i una font (els vehicles hi tenen prohibida la circulació). Tot plegat va quedar enllestit al març de 2017. A més, al **carrer de Viriat**, a finals de 2016, es van fer obres per rehabilitar el col·lector soterrat i un any després s'hi va renovar el paviment, en el marc de la millora dels entorns de l'estació d'autobusos de Sants.
- Els **Plans d'Usos** (PAM 3.3.22) limiten els impactes de les activitats de concurrència pública en l'espai públic per garantir la seguretat i convivència ciutadana, el dret del veïnat al descans i la protecció de l'entorn urbà. Durant aquest mandat, al districte de Sants-Montjuïc se n'han aprovat tres: el del Triangle de Sants-Hostafrancs, el del Poble-sec i el del Paral·lel.
 - Al març de 2018, el plenari municipal va aprovar definitivament el **Pla d'Usos del Triangle de Sants-Hostafrancs** (PAD 3.3.10), l'àmbit delimitat pels carrers de la Creu Coberta i Sants, el passeig de Sant Antoni i el carrer de Tarragona. El pla frena l'obertura de noves activitats vinculades a la concurrència pública a la plaça d'Osca, el carrer de Riego i entorns —on l'atorgament de noves llicències d'activitats ja es va suspendre cautelarment al juliol de 2016—, i les limita a determinats carrers de la resta del Triangle. També evita que l'eix de Creu Coberta perdi el seu caràcter de zona comercial per transformar-se en una de lúdica.

La suspensió de llicències al voltant de la plaça d'Osca es va informar prèviament a la taula de convivència que, des del 2014, es va generar aglutinant-hi veïnat, locals i entitats. Ara, sempre que hi ha alguna

activitat organitzada a la plaça, es comunica per correu electrònic als participants en aquella taula. Després d'aquell procés d'intervenció intensiva a l'espai públic, es van reajustar els **horaris de les llicències de les terrasses de la plaça d'Oscà** per garantir-hi la convivència amb el veïnat (PAD 3.3.8). Alguns locals ho han recorregut davant la justícia, però encara no hi ha una sentència ferma al respecte.

- Al juny de 2016, el plenari municipal va aprovar definitivament el **Pla d'Usos del Poble-sec**, que regula la ubicació d'establiments de pública concurrència a partir de criteris de densitat i de distàncies mínimes entre uns i altres. Aquest pla, aprovat inicialment a les acaballes del mandat anterior, ve a evitar que l'excessiva concentració d'aquests establiments afecti la convivència per l'impacte de l'activitat sobre l'espai públic i els veïns.

Amb el mateix objectiu de reduir el soroll i les molèsties al veïnat (PAD 3.3.8), l'**ordenació singular de les 37 terrasses dels carrers de Blai i Blesa** aprovada al gener de 2016 va establir que s'haguessin de tancar a mitjanit els caps de setmana i a les 23 h de diumenge a dijous. El tancament s'avançava una hora respecte a l'ordenança general atenent la singularitat d'aquests carrers estrets i amb una densitat prou elevada de terrasses. L'Associació de Restaurants dels carrers de Blai i Blesa ho va recórrer davant la justícia i a hores d'ara tampoc no hi ha encara sentència ferma.

L'estiu passat, el Districte de Sants-Montjuïc i **26 locals d'oci nocturn** del triangle comprès entre l'avinguda del Paral·lel i els carrers Nou de la Rambla i de Vilà i Vilà van signar un **acord de col·laboració** per preservar la convivència a la zona. Entre el juny i l'octubre, dos col·laboradors cívics van treballar-hi de manera itinerant les nits i matinades dels divendres, dissabtes i diumenges. Els locals van assumir el cost d'aquestes dues contractacions, un home i una dona que van rebre tota la formació i informació necessàries per dur a terme la seva tasca. Des de l'Ajuntament també es van aportar uns exhibidors lluminosos davant de cada local per sensibilitzar sobre el soroll, la neteja de les persianes dels establiments amb pintura antigrafit i la intensificació a la zona en horari nocturn dels serveis de neteja municipals i de la Guàrdia Urbana per minimitzar-hi els efectes de la venda ambulant.

- El **Paral·lel** és una avinguda singular de la ciutat que connecta els teixits urbans del Raval, de Sant Antoni i del Poble-sec. A banda i banda de l'avinguda hi ha 107 establiments de pública concurrència (50 al Poble-sec), el que representa una tercera part dels locals existents. Per tal de preservar-hi la diversitat d'activitats i la convivència del veïnat d'aquests tres barris, calia un **Pla d'Usos** que abordés amb una mirada de conjunt la implantació de botigues (especialment les d'alimentació i amb degustació), sales d'espectacle, restaurants, bars musicals, tallers... Es tracta d'evitar alhora la pèrdua del comerç de proximitat, que pot provocar la marxa de residents, i la saturació d'activitats lligades a la restauració i l'oci nocturn, que impedeixen el descans del veïnat.

Al desembre de 2017, el govern municipal va dictar la suspensió de llicències en aquest àmbit i a hores d'ara el nou Pla d'Usos, elaborat amb la participació de tots els sectors implicats, és a punt d'aprovar-se definitivament. Aquest pla també reconeix la història i la identitat cultural del Paral·lel, tot donant facilitats als locals teatrals i musicals ubicats a l'avinguda entre els carrers de Viladomat, Margarit i Cabanes perquè comptin amb bars i restauració com a activitat complementària al seu interior.

Eix 4: Bon govern

Una Barcelona participativa que garanteixi el bon govern

VIII. Govern transparent i rendició de comptes

En l'acció d'un govern municipal, tan important és allò que es fa com la manera en què cada projecte o servei arriba a la ciutadania, que és al centre de les prioritats de tota l'administració. Per afavorir la coresponsabilitat i la coproducció de les polítiques entre el personal tècnic municipal, els responsables polítics i el veïnat —sovint, la millor garantia de llur efectivitat—, s'han creat o millorat els espais de **govern obert, transparent i participatiu**. El primer de tots aquests espais és l'atenció directa i personalitzada de cada proposta, demanda o queixa que hi arriba des de la ciutadania. Des del Districte de Sants-Montjuïc també s'ha treballat per aprofundir en els instruments de la democràcia deliberativa i directa i per reforçar els mecanismes de transparència institucional, com a eines que fan efectius el dret a la informació, el rendiment de comptes i el control ciutadà. Són les bases del bon govern que gestiona amb honestat tot allò que és públic i comú.

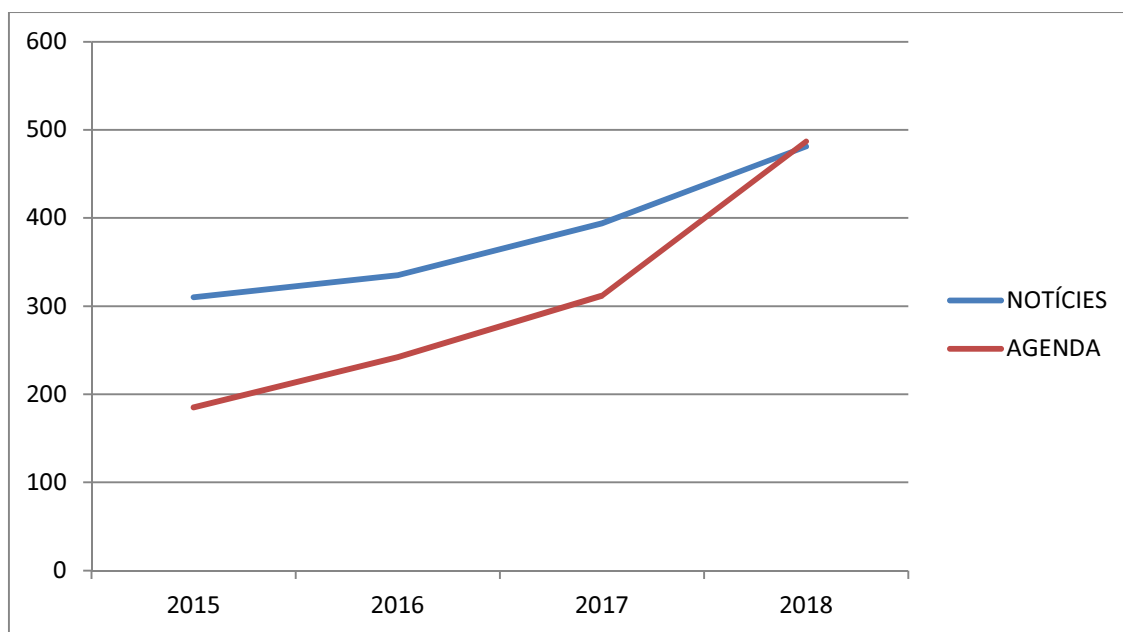
- **L'Oficina d'Atenció Ciutadana (OAC) de Sants-Montjuïc** és l'aparador del Districte de cara a la ciutadania i el principal canal de relació amb la majoria de veïns i veïnes. Durant els darrers anys se n'han millorat les instal·lacions i el funcionament, perquè la relació amb qui ve a fer-hi qualsevol tràmit sigui més àgil i fluïda (PAD 4.1.1). La clau de totes les millores, que permet reduir el temps d'espera per ser atès, és la introducció de la **cita prèvia obligatòria** per a bona part dels tràmits. La cita prèvia —que es pot demanar per telèfon (el 010 és gratuït des de l'abril de 2017 (PAM 4.1.8)), internet o als quioscos d'autoservei— permet programar l'afluència de persones al llarg de l'horari de funcionament de l'OAC i evitar esperes massa llargues. El percentatge d'acompliment del compromís de servei d'atendre el ciutadà o ciutadana en menys de 10' està augmentant especialment durant els darrers mesos.

La imatge de l'OAC de Sants-Montjuïc va canviar força de cara a l'usuari l'any 2017 quan se'n van retirar els taulells d'atenció i es van substituir per taules normals d'oficina a les quals **s'atén a les persones assegudes i al mateix nivell** que l'informador o informadora. El canvi venia obligat també perquè amb la disposició anterior s'hi acumulava massa electricitat estàtica, que representa un problema de salut laboral perquè provoca lipoatròfia muscular entre informadors i informadores. En tot cas, la substitució del mobiliari va comportar una millora general de les instal·lacions. També s'han renovat les finestres de les sales (que ara són veritablement aïllants tèrmicament) i la ventilació de la sala d'espera. La capacitat d'atencions personalitzades per hora o per dia es manté, perquè en general la demanda també és similar a la d'anys enrere (entre 120.000 i 130.000 usuaris per any), però **la capacitat dels quioscos d'autoservei instal·lats a l'entrada del Districte s'ha doblat**: ara n'hi ha dos en lloc d'un, per evitar que arribi a col·lapsar-se en cap moment aquesta alternativa d'atenció automatitzada.

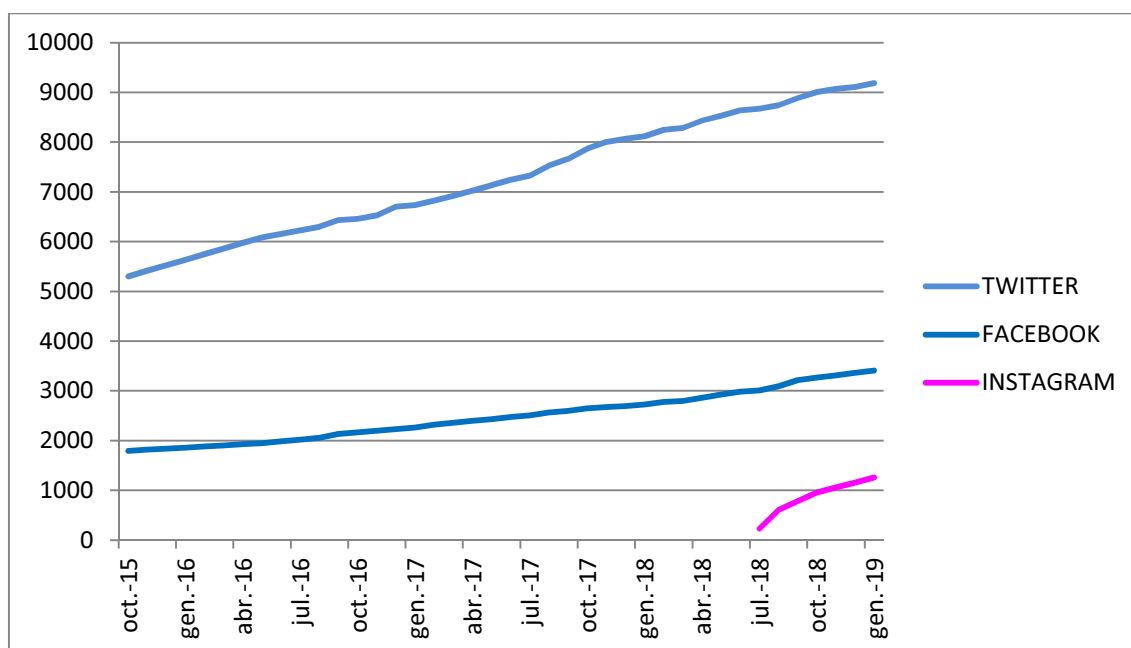
Per orientar els usuaris i usuàries de l'OAC tan bon punt entren per la porta del Districte, a més del suport d'agents cívics, **s'ha millorat la senyalística** que els adreça als dispositius on han de confirmar que han arribat (tenint cita prèvia), cap als quioscos d'autoservei o cap a l'entrada a l'oficina (a mà esquerra). La senyalització és ara més clara i entenedora. Per a les **persones invidents**, també s'hi han posat a terra unes cintes-guia que, tàctilment, els encamina cap a la finestreta de consergeria on poden demanar ajuda.

- La **informació i accessibilitat a les dades del Districte de Sants-Montjuïc**, a través del web i la presència en xarxes socials, ha crescut notablement durant els darrers anys (PAD 4.1.3). A finals de juny de l'any passat vam estrenar un web nou, a l'adreça **barcelona.cat/sants-montjuic**, que va unificar en web únic, amb un disseny actualitzat i més accessible, la informació que fins llavors es publicava en dos webs diferents: d'una banda, ajuntament.barcelona.cat/sants-montjuic i de l'altra, lameva.barcelona.cat/sants-montjuic. Ara el veïnat pot trobar en un sol espai tota la informació del districte, ja siguin tràmits administratius, el calendari dels òrgans de govern i participació o l'agenda d'activitats als barris. A més, tots els continguts són accessibles en català i en castellà. L'acollida del nou web ha estat molt positiva, atès que ha intensificat l'increment del nombre d'usuaris que ja venien experimentant els webs anteriors, que l'any 2015 rebien una mitjana d'11.222 visitants únics

mensuals i el primer semestre de 2018, 13.115 visitants únics al mes de mitjana. Durant el segon semestre, el web nou del Districte de Sants-Montjuïc ha rebut una mitjana de 14.339 visitants mensuals. Això també està molt relacionat amb l'increment, constant durant aquest període, del nombre de notícies i actes publicats a l'agenda en línia: 310 i 185 respectivament al 2015, que han esdevingut 481 i 487 al llarg del 2018.

Totes aquestes notícies i actes d'agenda s'inclouen també al butlletí electrònic del Districte, que ara s'envia setmanalment a 2.285 adreces subscrites. A l'octubre de 2015 eren 1.612.

Pel que fa a la difusió d'informació ciutadana a les xarxes socials, el Districte de Sants-Montjuïc té presència a Twitter amb un perfil que en quatre anys haurà duplicat la xifra de seguidors/es (a finals de gener eren 9.187) i una pàgina a Facebook que tampoc no para de créixer en nombre d'agradaments (en total, 3.407 seguidors/es al gener d'enguany). Al juliol de l'any passat es va posar en marxa el perfil del Districte de Sants-Montjuïc a Instagram, que ha tingut una acollida extraordinària i ja ha superat els 1.250 seguidors/es. El Departament de Comunicació del Districte de Sants-Montjuïc fa cada dia entre 10 i 20 tuits i una o dues publicacions a Facebook i a Instagram.

- El Districte ha incorporat un tècnic de la Direcció de Democràcia Activa i Descentralització que treballa per **millorar la participació ciutadana i reforçar la implicació del veïnat als òrgans de govern** (PAD 4.2.1). D'entrada, s'ha agilitzat la tramesa i publicació de les convocatòries i les actes de tots els consells. A més, als consells de barri de l'octubre de l'any passat es va passar una enquesta sobre llur funcionament a la qual van respondre 137 persones, el 43% dels total dels assistents. El 57% de les persones enquestades considera que el consell de barri aconsegueix bastant amb els seus objectius, però el 31% diu que s'aconsegueixen poc. La meitat veu els consells de barri com a espais consultius i el 35%, per a la presa de decisions; només el 15% els considera espais informatius. La valoració global sobre el **funcionament dels consells de barri** de Sants-Montjuïc és d'un **7,2** sobre 10. En alguns consells de barri s'han organitzat ludoteques o espais de cura d'infants per facilitar la participació de les famílies. I les persones sordes poden demanar amb antelació que hi hagi intèrpret en llengua de signes o servei de préstec d'emissores de freqüència modulada.

A més dels consells de barri i dels consells sectorials, el nou Reglament de Participació Ciutadana (PAM 4.2.4) ha ampliat la capacitat d'incidència política en els assumptes de la ciutat i del districte, tot regulant el funcionament de processos participatius específics a petició de la ciutadania o per a determinats temes. Per facilitar i agilitzar aquests processos comptem ara amb la plataforma de participació ciutadana **Decidim.Barcelona** (PAM 4.2.1). Desenvolupada i posada en línia a l'inici del mandat per articular el procés participatiu del PAM, ara es fa servir com a suport en línia de tots els processos participatius, iniciatives ciutadanes i òrgans de participació (també s'ha exportat a altres ciutats i països).

A Sants-Montjuïc, a través del Decidim.Barcelona i de sessions informatives i de debat específiques a tots els barris, s'han dut a terme els següents processos i accions participatives, explicats ja als capítols sobre els projectes corresponents:

		Sessions	Participants	Propostes
Processos i accions participatives	Any			
Pla d'Actuació del Parc de Montjuïc	2018-19	11	338	232
Pla d'equipaments de la zona centre (Sants, Sants-Badal, Hostafrancs, la Bordeta i la Font de la Guatl·la)	2017-18	18	507	80
MPGM a l'entorn del Turó de la Font de la Guatl·la	2018	5	100	
MPGM de la Marina Prat Vermell	2018	5	137	
Pla d'Usos del Paral·lel	2018	4	70	
Pla d'equipaments del Poble-sec	2017	14	368	72
Pla d'Usos del Triangle de Sants-Hostafrancs	2016-17	4		
Reforma de la plaça de l'Olivereta	2018	8		
Superilla d'Hostafrancs	2017-18	13		